

PATVIRTINTA
Palangos miesto savivaldybės tarybos
2023 m. lapkričio 23 d. sprendimu Nr. T2-289

**PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR
TVARKYMO 2021-2027 M. PLANAS**

TURINYS

1	ĮVADAS	4
2	ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	5
2.1	BENDRA INFORMACIJA APIE PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĘ	5
2.2	PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS.....	5
2.3	PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS.....	8
2.3.1	<i>Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas</i>	9
2.3.2	<i>Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos</i>	10
2.3.3	<i>Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas</i>	11
2.4	PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS STATISTINIAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO DUOMENYS .	11
2.4.1	<i>Gyventojų skaičius ir būstai</i>	11
2.4.2	<i>Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas</i>	12
2.4.3	<i>Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis</i>	12
2.4.4	<i>Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai</i>	17
2.5	MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS.....	19
2.5.1	<i>Mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema</i>	19
2.5.2	<i>Mechaninio apdorojimo įrenginiai, jų pajėgumai ir sutvarkyti kiekiai</i>	20
2.5.3	<i>Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai</i>	21
2.5.4	<i>Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai</i>	23
2.6	PAKUOČIŲ ATLIEKŲ IR KITŲ ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS.....	23
2.7	BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS	28
2.7.1	<i>Biologinių atliekų namudinis kompostavimas ir žaliųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas</i>	28
2.7.2	<i>Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje</i>	29
2.7.3	<i>Maisto / virtuvės atliekų tvarkymas</i>	29
2.8	KITŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	30
2.9	VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS	32
2.10	VALSTYBINIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOČIŲ 2014–2020 M. IR ANKSTESNIO PLANAVIMO LAIKOTARPIO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ	33
2.11	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ, GRĖSMIŲ ANALIZĖ	38
3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021–2027 M.	40
3.1	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS IKI 2027 M.....	40
3.2	PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	43

3.3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO ATEITYJE VERTINIMAS	44
3.4	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	47
3.4.1	<i>Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas.....</i>	<i>50</i>
3.4.2	<i>Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas</i>	<i>50</i>
3.4.3	<i>Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas.....</i>	<i>52</i>
3.4.4	<i>Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas</i>	<i>54</i>
3.4.5	<i>Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas</i>	<i>55</i>
3.4.6	<i>Šiukšlinimo mažinimo priemonės</i>	<i>56</i>
3.5	PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS	56
4	PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANAS 2021-2027 M.	57
5	PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	73
	PRIEDAI.....	75

1 ĮVADAS

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems Palangos miesto savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujiną *Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planą*, patvirtintą Palangos miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T2-288 ir numato priemones, užtikrinančias *2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane* nustatytų strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos uždavinių bei *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP)*, *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane*, patvirtintame Klaipėdos regiono plėtros tarybos 2023 m. kovo 3 d. sprendimu Nr. K/S-7, nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Atnaujinamas *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo planas* rengiamas 2021–2027 metų laikotarpiui, kadangi vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, regioninių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų vykdymo laikotarpis turi sutapti su *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* vykdymo laikotarpiu.

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* reikalavimus ir 2010 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintus *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimus* (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. įvadas;
2. esamos komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės apžvalga;
3. komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
4. atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas;
5. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Už *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimą yra atsakinga Palangos miesto savivaldybės administracija. Šį planą taip pat įgyvendina *UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras* (toliau – KRATC).

Sprendimus dėl *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimų priima Palangos miesto savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Palangos miesto savivaldybės administracijos siūlymus.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras. Visuomenės informavimo procedūros atliekamos vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-208 patvirtintu *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu*.

2 ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

Esama komunalinių atliekų tvarkymo būklės Palangos miesto savivaldybėje apžvalga parengta remiantis Palangos miesto savivaldybės ataskaitomis Aplinkos apsaugos agentūrai apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą 2014–2022 m. (toliau – Savivaldybės ataskaitos AAA), kitais Palangos miesto savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, KRATC, Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) ir Nekilnojamo turto registro duomenimis.

2.1 Bendra informacija apie Palangos miesto savivaldybę

Palangos miesto savivaldybė užima 79 km² plotą, tai sudaro 1,5 proc. Klaipėdos apskrities teritorijos. Palangos mieste yra vienintelė Šventosios seniūnija, kuriai priklauso Šventosios ir Būtingės gyvenvietės. Miestas šiaurėje ribojasi su Latvijos Respublika, rytuose – su Kretingos ir Klaipėdos rajonais, vakaruose – su Baltijos jūra. Tai vienas didžiausių Lietuvos kurortų ir turizmo centrų. Palangos mieste 2022 m. gyveno 19,7 tūkst. gyventojų, o Palangos turizmo informacijos centro duomenimis per 2022 m. Palangą aplankė virš 0,5 mln. turistų.

2.2 Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, Palangos miesto savivaldybė organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, būtiną jos teritorijose susidarantiems komunaliniams atliekoms tvarkyti, užtikrina šios sistemos funkcionavimą, organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims, jų filialams ir atstovyboms)¹.

Palangos miesto savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijas vykdo Palangos miesto savivaldybės administracija. Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą administravimą savivaldybėje vykdo Palangos miesto savivaldybės įteigta biudžetinė įstaiga – Palangos miesto rinkliavų centras. Komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugas savivaldybėje teikia savivaldybės valdoma UAB „Palangos komunalinis ūkis“.

Palangos miesto savivaldybė kartu su kitomis Klaipėdos atliekų tvarkymo regiono savivaldybėmis 2003 metais įkūrė UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (KRATC), kurios pagrindiniai veiklos tikslai – regioninės atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas ir administravimas Klaipėdos regione, komunalinių atliekų tvarkymas, komunalinių atliekų sąvartynų ir kitų atliekų tvarkymo objektų statybos, plėtimo ir modernizavimo, saugaus jų eksploatavimo užtikrinimas ir kt.

KRATC pagrindinės veiklos sritys Klaipėdos regione apima atliekų tvarkymą Dumpių sąvartyne, didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buityje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo bei apdorojimo ir (ar) žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių Klaipėdos regione eksploatavimą, Klaipėdos mechaninio atliekų rūšiavimo (MA) įrenginių eksploatavimą, taip

¹ **Pastaba:** Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neapima gamybos, sveikatos priežiūros veikloje susidarantių atliekų, žemės ūkio, miškininkystės, žvejybos, septikų, taip pat kanalizacijos ir nuotekų valymo atliekų, įskaitant nuotekų dumblą, eksploatuoti netinkamos transporto priemonės ir ne buityje susidarantiąs statybines atliekas.

pat komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimą Klaipėdos miesto ir Neringos savivaldybėse, kitų akcininkų pavestų funkcijų ir užduočių vykdymą.

Lentelė 1. Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo funkcijos ir jas įgyvendinantys komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyviai Palangos miesto savivaldybėje

Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo funkcijos	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyviai
Komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas	UAB „Palangos komunalinis ūkis“
Pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas ir transportavimas	UAB „Palangos komunalinis ūkis“
Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimas	Palangos miesto savivaldybė (savivaldybė)
Vietinės rinkliavos administravimas	BĮ Palangos miesto rinkliavų centras
Regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatacija	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (KRATC)
Regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros planavimas ir plėtra	KRATC
Komunalinių atliekų apdorojimas ir šalinimas	KRATC

Palangos miesto savivaldybė komunalinių atliekų tvarkymo sistemą savo teritorijoje organizavo pagal Palangos miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T2-288 patvirtintą *Palangos miesto savivaldybės 2014-2020 m. komunalinių atliekų tvarkymo planą*, kuris yra atnaujinamas šiuo *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planu*.

Komunalinių atliekų turėtojams Palangos miesto savivaldybėje teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų) tvarkymas;
- biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas;
- didelių gabaritų atliekų, įskaitant naudotas padangas bei buityje susidarančias statybines (smulkaus buities remonto) atliekas, tvarkymas;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- buityje susidarančių pavojingųjų atliekų tvarkymas;
- kitų komunalinių atliekų, už kurių tvarkymo organizavimą pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą atsako savivaldybės, tvarkymas.

2022 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo prieinama ir teikiama visiems Palangos miesto savivaldybės atliekų turėtojams 100 proc.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Palangos miesto savivaldybėje detalai reglamentuojamas Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Palangos miesto savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. T2-95 „Dėl Palangos

miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (nauja redakcija – 2022 m. gruodžio 2 d. sprendimu Nr. T2-213).

Palangos miesto savivaldybė yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VšĮ „Žaliasis taškas“, VšĮ „Gamtos ateitis“² ir VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“³ – bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo savivaldybėje. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka buvo atliktos viešojo pirkimo procedūros pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti⁴, ir 2022-12-30 sudarytas susitarimas su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl 2015-05-29 pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo laikinosios sutarties Nr. GA/05/29-1 sutarties dalyko pakeitimo.

Gamintojams ir importuotojams nustatytai pareigai organizuoti atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektais Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais gaminius (elektros ir elektroninę įrangą, baterijas ir akumuliatorius, apmokestinamuosius gaminius, išskyrus baterijas ir akumuliatorius, supakuotus gaminius), tvarkymą ir Vyriausybės nustatytoms atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti, Palangos miesto savivaldybėje yra įdiegtos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos. Informacija apie šias sistemas ir jų operatorius pateikta Lentelėje 2.

Lentelė 2. Papildančios atliekų surinkimo sistemos Palangos miesto savivaldybėje (2021 m.)⁵

Papildančią sistemą diegiantis / įdiegęs asmuo	Papildančią sistemą eksploatuojantis asmuo	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra įdiegta papildanti sistema
Gamintojų ir importuotojų asociacija		Alyvų atliekos, apmokestinamųjų gaminių atliekos, buityje susidarančios EEĮ atliekos, eksploatuoti netinkamos transporto priemonės, pakuotės atliekos
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	UAB „EMP recycling“, UAB „Atliekų tvarkymo centras“	EEĮ atliekos

² VšĮ „Gamtos ateitis“ nuo 2023-01-01 perdavė visas teises ir pareigas, organizuojant gamintojų ir importuotojų pakuočių atliekų tvarkymą, Gamintojų ir importuotojų asociacijai „Gamtos ateitis“

³ VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

⁴ Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos (2021-07-01) sudarytos terminuotos pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartys su savivaldybėmis (arba savivaldybių pavedimu – su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriais), pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis ir atliekų tvarkytojais, kuriuos savivaldybės (arba savivaldybių pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriais), bendradarbiaudamos su pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis, parinko viešojo konkurso, organizuoto Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, būdu, galioja iki šiose sutartyse numatyto sutarties galiojimo termino pabaigos.

⁵ Kadangi Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 panaikintas VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą, duomenys apie jos įdiegtas ir 2021 m. veikusias papildančias sistemas nenurodomi

Sukurta komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra Palangos miesto savivaldybėje pateikta Pav. 1.

Palangos miesto savivaldybės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA) ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA) yra įrengtos Kretingos rajone, Jurgučio g. 13, Joskaudų k. Aikšteles eksploatuoja KRATC, aikštelėmis nemokamai gali naudotis Palangos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos mokėtojai, išskyrus juridinius asmenis. Regioniniai įrenginiai (Klaipėdos regioninis nepavojingųjų atliekų sąvartynas, didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė, šlako apdorojimo aikštelė ir mechaninio apdorojimo įrenginys), kuriuose tvarkomos ir palangiškių komunalinės atliekos, įrengti Dumpių k., Klaipėdos raj. UAB „Gren Klaipėda“ termofikacinėje jėgainėje, esančioje Klaipėdos laisvojoje ekonominėje zonoje, nuo 2013 m. naudojamos po mechaninio apdorojimo išrūšiuotos, perdirbimui nebetinkančios, komunalinės atliekos, iš kurių gaminama šiluma ir elektra.

Pav. 1. Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

2.3 Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos kūrimas ir plėtra finansuojama iš ES ir valstybės paramos lėšų, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybės biudžeto, taip pat KRATC ir kitų lėšų.

2.3.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą*, atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatoma vadovaujantis minėtu „teršėjas moka“ principu, taip pat solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais, kurie apibrėžti *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme*.

Remiantis minėtais principais bei vadovaujantis *Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 71*, Palangos miesto savivaldybė nustato vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį. Nustatant šį dydį, apskaičiuojamos pastovios bei kintamos būtiniosios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamo turto objektas (objektų rūšių sąrašą nustato Aplinkos ministerija).

Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą yra nustatoma ir administruojama vadovaujantis *Palangos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatais*, patvirtintais Palangos miesto savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 22 d. sprendimu Nr. T2-162 su pakeitimais.

Vietinės rinkliavos dydžiai apskaičiuojami ir (ar) perskaičiuojami pagal savivaldybės tarybos patvirtintą *Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių nustatymo metodiką*. Gyventojams, gyvenantiems daugiabučiuose namuose, pastovioji ir kintamoji rinkliavos dedamosios priklauso nuo valdomo nekilnojamo turto objekto ploto. Gyventojams gyvenantiems individualiuose namuose pastovioji rinkliavos dedamoji apskaičiuojama pagal valdomų nekilnojamojo turto objektų skaičių, o kintamoji – pagal konteinerių išsituštinimų skaičių. Viešbučių, administracinės, prekybos ir kitos paskirties nekilnojamojo turto objektai, naudojami ūkinei veiklai vykdyti, apmokestinami pastoviąja ir kintama įmoka, kuri apskaičiuojama pagal nekilnojamojo turto objekto plotą.

Palangos miesto savivaldybėje vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį (Savivaldybės ataskaitos AAA 2022 m. duomenimis) sudaro 4,00 Eur / mėn.

Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą administravimą savivaldybėje vykdo Palangos miesto savivaldybės įteigta biudžetinė įstaiga – Palangos miesto rinkliavų centras. Vietinės rinkliavos lėšos naudojamos komunalinių atliekų surinkimui ir tvarkymui, visuomenės švietimui.

Palangos miesto rinkliavų centro duomenimis, 2022 m. išsiųsta 21 596 vnt. vietinės rinkliavos mokėjimo pranešimų 959 806,69 Eur sumai. Vietinės rinkliavos mokėtojų įsiskolinimas nuo 2010 m. iki 2022 m. pabaigos sudaro 87,9 tūkst. Eur. 2022 m. vietinės rinkliavos mokėtojams suteikta lengvatų už 6,8 tūkst. Eur. 2022 m. 99 vietinės rinkliavos mokėtojai mokėjo vietinę rinkliavą pagal deklaruotą atliekų kiekį (79,5 tūkst. Eur). Vietinės rinkliavos administravimo išlaidos sudarė 157,1 tūkst. Eur.

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas jau ilgą laiką taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, baterijų ir akumuliatorių bei kitų

apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Priėmus *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 1, 2, 3-3, 25, 28, 30, 32-1, 34-24, 34-25, 34-26, 35 straipsnių ir 5 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo antruoju-3 ir aštuntuoju-11 skirsniais įstatymą* šio principo taikymas buvo praplėstas ir palaiapsniui pradedamas taikyti drėgnųjų servetėlių, oro balionėlių, tabako gaminių su filtrais, filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiiais, ir žvejybos įrankių, kurių sudėtyje yra plastiko, atliekų tvarkymui.

Gaminių ar pakuočių, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, atliekų tvarkymui tenkančių išlaidų finansavimas yra gamintojų ir importuotojų pareiga. Įgyvendinant šią pareigą gamintojai ir importuotojai ar jų licencijuotos organizacijos sudaro *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme* ir (ar) *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme* nurodytas sutartis su savivaldybėmis ar jų įgaliotais komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriais. Išlaidos, kurias pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą* ir (ar) *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą*, privalo finansuoti gamintojai ir importuotojai, nėra įtraukiamos į vietinę rinkliavą.

2.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Remiantis „*sąnaudų susigrąžinimo*“ principu, mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas būtinas su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Taigi vietinės rinkliavos dydžiai Palangos miesto savivaldybėje turi būti nustatomi taip, kad surinktos lėšos padengtų suplanuotas savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, eksploatacijos, plėtros ir administravimo sąnaudas: atliekų tvarkymo sistemos plėtros ir administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, apdorojimo, naudojimo energijai gauti, šalinimo, sąvartyno eksploataavimo, infrastruktūros plėtros, uždarymo, rekultivavimo, priežiūros po uždarymo bei kitas su atliekų tvarkymu susijusias išlaidas.

Klaipėdos regiono savivaldybėse atliekų surinkimo ir transportavimo iki regioninio atliekų šalinimo įrenginio sąnaudos skiriasi ir turi būti paskirstomos tarp viso regiono atliekų turėtojų, vadovaujantis „*solidarumo*“ principu. Todėl atliekų priėmimo į sąvartyną mokesčiai diferencijuojamas tokiu būdu, kad bendra vienos tonos komunalinių atliekų tvarkymo kaina visose Klaipėdos regiono savivaldybėse būtų panaši. Dėl šios priežasties visoms Klaipėdos regiono savivaldybėms nustatytas skirtingas sąvartyno „vartų mokesčiai“.

KRATC duomenimis, vienos tonos komunalinių atliekų priėmimo – KRATC „vartų mokesčiai“ Palangos miesto savivaldybei 2014–2020 m. buvo 36,37 Eur (įskaitant PVM), 2021 m. – 44,62 Eur (įskaitant PVM), o nuo 2023 m. – 59,82 Eur (įskaitant PVM).

Komunalinių atliekų tvarkymo bendrąsias sąnaudas sudaro šių atskirų veiklų sąnaudos:

- komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudos;
- DGASA eksploataavimo sąnaudos;
- komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, į kurias įeina Klaipėdos regioninio sąvartyno eksploataavimo, įskaitant uždarymo, rekultivavimo ir priežiūros po uždarymo, ir netinkančių eksploatuoti sąvartynų uždarymo bei priežiūros po uždarymo sąnaudos, komunalinių atliekų atidavimo deginimui sąnaudos, mechaninio komunalinių atliekų apdorojimo proceso sąnaudos, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių eksploataavimo sąnaudos bei bendrosios administracinės ir finansinės investicinės veiklos sąnaudos;
- komunalinių atliekų tvarkymo administravimo sąnaudos bei vietinės rinkliavos administravimo, į kurį įeina vietinės rinkliavos rinkimo organizavimo ir vykdymo (vietinės rinkliavos apskaičiavimo atskiriems subjektams, sąskaitų išrašymo, jų išsiuntimo ir kitos) sąnaudos.

Vidutiniškai Palangos miesto savivaldybėje atliekų surinkimo ir vežimo paslaugos nuo 2019 m. iki 2022 m. pabrango 81 proc. Tam turėjo įtakos kuro brangimas, darbo užmokesčio augimas, didėjančios transporto priemonių kainos bei komunalinių atliekų surinkimo paslaugos plėtra (tiek naujiems atliekų turėtojams, tiek kokybiškesnės paslaugos teikimas, apimantis papildomus atliekų srautus).

Lentelė 3. Komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudos, 2019–2022 m.

Savivaldybė	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, proc.
Palangos m. sav.	544 554	949 739	862 486	987 812	81%

Šaltinis: KRATC, savivaldybės duomenys.

2.3.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

Su Europos Sąjungos parama Klaipėdos regione sukurta regioninė infrastruktūra – Klaipėdos regioninis sąvartynas, įrengtos atliekų priėmimo ir kompostavimo aikštelės, uždaryti ir rekultivuoti seni sąvartynai bei šiukšlynai, pastatytas regioninis atliekų mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginys (metiniai pajėgumai 75 tūkst. tonų, dirbant viena pamaina).

Palangos miesto savivaldybės administracija šiuo metu įgyvendina projektą Nr. 05.2.1-APVA-R-008-31-0003 „Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Palangos mieste“. Projekto įgyvendinimo metu valstybinėje žemėje, greta daugiabučių gyvenamųjų namų, įrengiamos aikštelės su požeminiais konteineriais. Įgyvendinus projektą Palangos mieste bus įrengtos 36 modernios bendro naudojimo aikštelės su požeminiais konteineriais. Projekto vertė 1,2 mln. Eur.

Palangos miesto savivaldybės administracijai įgyvendinus projektą „Maisto/virtuvės atliekų surinkimo priemonių įsigijimas bei pateikimas Palangos miesto gyventojams“, su APVA dotacija bus įsigyta 12500 vnt. maisto atliekų surinkimo konteinerių bei kitų surinkimo priemonių (3500 vnt. 120 l talpos konteinerių ir 9000 vnt. 9-12 l talpos virtuvinių kibirėlių), skirtų Palangos miesto gyventojams (planuojama aprūpinti biologinių atliekų surinkimo priemonėmis apie 9000 namų ūkių), bendra projekto vertė 202,9 tūkst. Eur su PVM.

Iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 05.2.1-APVA-R-008-31-0005 „Maisto atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Klaipėdos RATC“ diegiami maisto atliekų apdorojimo pajėgumai (ne mažesni kaip 6 673 t/metus) rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surinktomis maisto atliekomis apdoroti, atskiriant priemaišas ir paruošiant tolimesniai perdirbimui biomasę. Projektas bus baigtas įgyvendinti 2023 m., projekto vertė 2,1 mln. EUR, iš kurių 80 proc. sudaro Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšos bei 20 proc. KRATC lėšos.

UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) Klaipėdos laisvoje ekonominėje zonoje (LEZ) savo lėšomis pastatė biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę, kurioje elektros ir šilumos energijos gamybai naudojamos po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui, bet turinčios energetinę vertę atliekos. Taip pat naudojamos gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos, gali būti naudojamas ir biokuras. Investicijų vertė siekė apie 126 mln. EUR. Jėgainė eksploatuojama nuo 2013 m.

2.4 Palangos miesto savivaldybės statistiniai ir atliekų tvarkymo duomenys

2.4.1 Gyventojų skaičius ir būstai

Gyventojai ir namų ūkiai. Didžiausias komunalinių atliekų kiekis susidaro buityje, t. y. pas gyventojus, namų ūkiuose. Komunalinių atliekų kiekis ir sudėtis priklauso nuo daugelio veiksnių: namų ūkio dydžio, gyventojų skaičiaus, jų gyvenamosios vietos (daugiabutis ar

individualus namas, miestas ar kaimas), vartojimo (pajamų) ir t.t. Kurortinėse savivaldybėse atliekų susidarymą ženkliai įtakoja turistai ir miesto svečiai.

Savivaldybės duomenimis, 2022 m. Palangos miesto savivaldybėje gyveno 19,7 tūkst. gyventojų. Kaip pateikta lentelėje žemiau, Palangos mieste gyventojų skaičius 2013–2022 metų laikotarpiu po truputį augo.

Lentelė 4. Gyventojų skaičius Palangos miesto savivaldybėje, 2013–2022 m.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
17 620	17 676	17 919	17 919	17 919	17457	17 964	18 389	18 532	19 724

Šaltinis: savivaldybės duomenys.

Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, Palangos mieste 2022 m. buvo 13 688 būstai, iš kurių 9 665 – butai daugiabučiuose namuose, 4 023 – butai 1–2 butų namuose. Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, daugiabučiuose namuose gyveno 72 % gyventojų.

Registru centro duomenimis, per 2014 – 2022 m. laikotarpį Palangos mieste buvo pastatyti 1,7 tūkst. naujų individualių namų. Daugiabučių plėtra buvo gerokai mažesnė, per šį laikotarpį pastatytas 121 daugiabutis namas. 2022 m. duomenimis, Palangos mieste iš viso buvo 3 151 vnt. vieno ir dviejų butų gyvenamųjų (individualių) namų ir 475 daugiabučiai namai.

Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per metus 2022 m. Klaipėdos regione sudarė 17 688 Eur (Lietuvos Respublikoje – 17 892 Eur). Šie statistiniai duomenys leidžia daryti prielaidą, kad Palangos mieste gyventojų vartojimas atspindi šalies vidurkį, tačiau susidarančių komunalinių atliekų kiekis priklauso ne tik nuo nuolatinių gyventojų, bet didžiąja dalimi ir nuo apsilankančių miesto svečių bei turistų, todėl komunalinių atliekų vienam gyventojui Palangos mieste susidaro ženkliai daugiau, nei kitose savivaldybėse (plačiau žr. 2.4.3 skyrių).

Ūkio subjektai. Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Palangos mieste veikė 829 ūkio subjektai.

2.4.2 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane buvo nustatyta, kad savivaldybės iki 2016 metų privalo užtikrinti, jog visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Palangos miesto savivaldybėje viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos užtikrinimas siekia 100 proc. visiems atliekų turėtojams – tiek gyventojams, tiek ūkio subjektams.

2.4.3 Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis

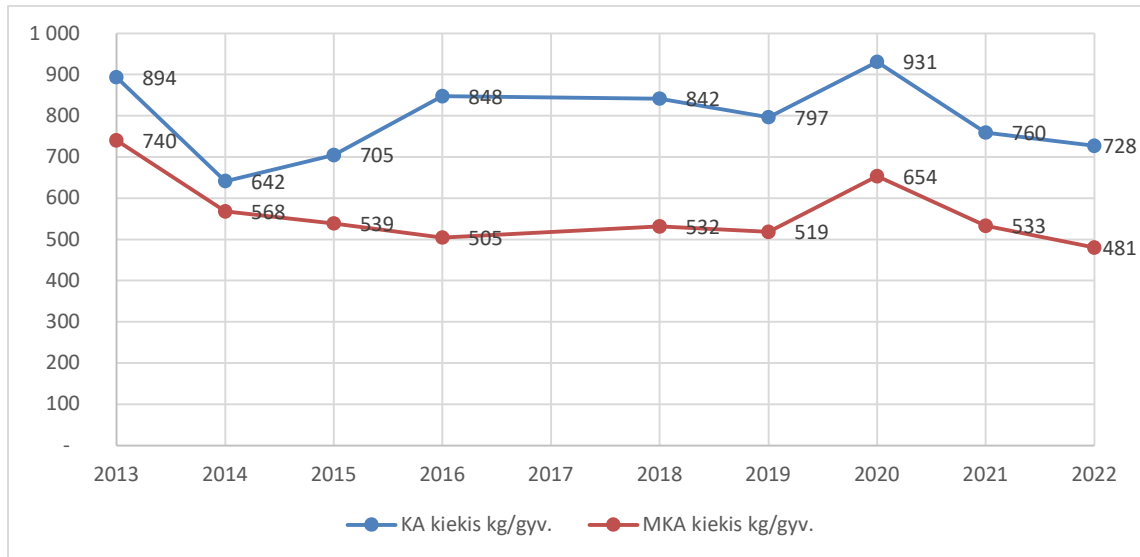
Palangos miesto savivaldybėje surinktų komunalinių atliekų kiekiai nuo 2013 m. pateikti **Lentelė 5**. Analizuojamu laikotarpiu surenkamų komunalinių atliekų kiekiai svyravo be aiškesnės tendencijos (nevertinant namudinio kompostavimo). Nuo 2020 m. stebima mažėjimo tendencija, kuri siejama ne tik su rūšiuojamojo surinkimo plėtra, tačiau ir su pasikeitusia komunalinių atliekų statistinių duomenų apskaitos sistema (prie komunalinių atliekų nepriskiriamos naudotos padangos ir statybinės atliekos, nors šios atliekos susidaro buitėje ir yra surenkamos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, pavyzdžiui, per DGASA).

Lentelė 5. Surinktų komunalinių atliekų kiekiai Palangos mieste 2013–2022 m., tonomis

	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2020	2021	2022
Mišrios komunalinės atliekos	13 046	10 040	9 662	9 049	9 286	9 318	12 023	9 886	9 481
<i>Atskirai surinktos komunalinės atliekos</i>	2 699	1 301	2 969	6 147	5 406	4 995	5 101	4 192	4 870
Žaliosios atliekos	1 362	65	375	1 565	3 024	2 078	3 538	2 984	3 408
Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo ir metalų atliekos)	110	291	1 510	2 460	859	704	694	736	737
Didžiosios atliekos	996	822	923	1 342	1 276	1 905	829	398	655
Medienos atliekos				605					35
Tekstilės atliekos		0	0	0			2	12	35
Elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekos	9	12	21	46	21	39	38	62	2
Naudotos padangos	123	81	100	39	34	62			
Buityje susidaranti pavojingos atliekos	6	8	7	9	6	6	0	0	0
Kitos atliekos (statybinės)	93	21	32	81	186	201			
Iš viso komunalinių atliekų	15 745	11 340	12 631	15 196	14 692	14 314	17 123	14 078	14 351

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA, VŠĮ „Gamtos ateitis“

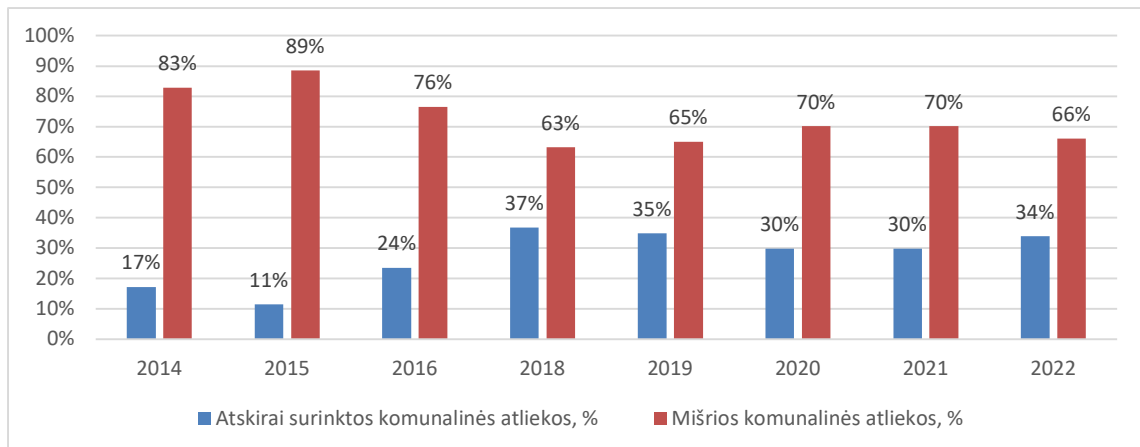
Vienas iš svarbiausių rodiklių reprezentuojančių atliekų susidarymą yra komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam statistiniam gyventojui. 2022 m. vienam Palangos miesto gyventojui komunalinių atliekų susidarė 728 kg (Pav. 2) ir tai yra 166 kg mažiau nei 2013 m. Kaip jau buvo minėta aukščiau, šis sumažėjimas labiau siejamas su pasikeitusia komunalinių atliekų statistinių duomenų apskaitos sistema, nors faktinis komunalinių atliekų mažėjimas vienam savivaldybės gyventojui stebimas jau pastaruosius tris metus. Surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai taip pat mažėja ir nuo 2013 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, sumažėjo beveik 259 kg/metus. Tai būtų galima paaiškinti gerėjančiu atliekų rūšiavimu, veikiančia užstatinių pakuočių surinkimo sistema ir didesne juridinių asmenų kontrole, t. y. mažiau gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų patenka į komunalinį srautą, nes mišrių komunalinių atliekų surenkamų kiekių duomenys yra tikslūs, jos sveriamos prieš patenkant į mechaninio rūšiavimo įrenginį. 2020 m. susidariusius didesnius komunalinių atliekų kiekius taip pat įtakojo ir pandeminis laikotarpis, kurio metu daugiau nei įprastai Lietuvos gyventojų buvo apsistoję ir laikinai gyveno pajūryje ne sezono metu.

Pav. 2. Surinktų komunalinių atliekų kiekiai Palangos mieste 2013–2022 m., kg/gyv.

Vertinant pagal atliekų surinkimo būdą (Pav. 2, Pav. 3), Palangos mieste surinktos mišrios komunalinės atliekos 2022 m. vis dar sudarė didžiąją dalį – 66 % viso surinktų komunalinių atliekų kiekio, atskirai surinktos komunalinės atliekos – apie 34 % (vertinant atliekas, surenkamas tik per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (KATS)). Kaip matyti iš Pav. 3, rūšiuojamasis surinkimas išaugo, lyginant su 2014 m., tačiau surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai mažėja labai lėtai, vis dar vyraujantis komunalinių atliekų srautas yra nerūšiuotos mišrios atliekos.

Palangos mieste surinktų atliekų sudėtis pateikta **Lentelė 5 Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis..** Didžiausią kiekį atskirai surinktų atliekų 2022 m. sudarė žaliosios atliekos (24 proc.), didžiosios atliekos ir medienos atliekos (5 proc. kartu), vertinant nuo viso surinktų komunalinių atliekų kiekio. Pastaraisiais metais santykinai mažai surenkama pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų (2022 m. šis srautas sudarė 5 proc.). Tikėtina, kad apskaitomos tik perdirbtos pakuočių atliekos, kurioms išduoti įrodantys dokumentai, t. y. prie atskirai surenkamų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų nevertinamos priemonės. Atskirai surenkamos tekstilės atliekos tesiekia 0,2 proc., buityje susidarančių pavojingųjų atliekų beveik nesurenkama.

Pav. 3. Atskirai surinktos ir mišrios komunalinės atliekos 2014–2022 m.

Nuo 2016-ųjų Lietuvoje veikia vienkartinų gėrimų pakuočių užstato sistema, per kurią kasmet surenkama daugiau nei 600 mln. vienkartinų gėrimų pakuočių. Palangos mieste 2021 m. buvo surinkta 416 tonų vienkartinų užstatinių gėrimų pakuočių atliekų, 2022 m. – beveik 435 t (Lentelė 6).

Lentelė 6. 2021–2022 m. surinktų Užstato administratoriaus pavedimo davėjų pakuočių atliekų kiekis, t

Metai	PET, t	Metalinės aliumininės, t	Metalinės plieninės, t	Stiklinės, t	Iš viso vienkartinų užstatinių gėrimų pakuočių, t
2021	110,37	47,86	0,11	257,65	416,00
2022	118,05	51,75	0,22	264,94	434,96

Šaltinis: USAD, 2022 m.

AAA duomenimis, dalis pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, susidarančių įmonėse, įstaigose ir organizacijose ir kurios tvarkomos tiesiogiai perduodant atliekų tvarkytojams, taip pat yra priskiriamos komunalinėms atliekoms. 2020 m. pas juridinius asmenis susidarė ir buvo surinkta 521 t pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei apie 27 t maisto atliekų (Lentelė 7).

Vertinama, kad Palangos mieste išdalintuose namudinio kompostavimo konteineriuose (dėžėse) (828 vnt.) buvo sukompostuota apie 227 tonų biologinių atliekų, kurios nepateko į mišrių komunalinių atliekų konteinerius, t. y. nepateko į komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą. Detalesnė informacija apie namudinį kompostavimą pateikta 2.7.1 skyriuje.

Taigi įvertinus juridinių įmonių atliekas, vienkartinų gėrimų pakuočių užstato sistemos atliekas, namų sąlygomis sukompostuotas žaliąsias atliekas bei per savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą surenkamas atliekas, bendras komunalinių atliekų kiekis Palangos mieste 2022 m. siekė apie 15,6 tūkst. t.

Lentelė 7. Per savivaldybės organizuojamą sistemą, pakuočių užstato sistemą ir juridinių asmenų surinktos bei namų sąlygomis sukompostuotos komunalinės atliekos Palangos m. savivaldybėje, 2021–2022 m.

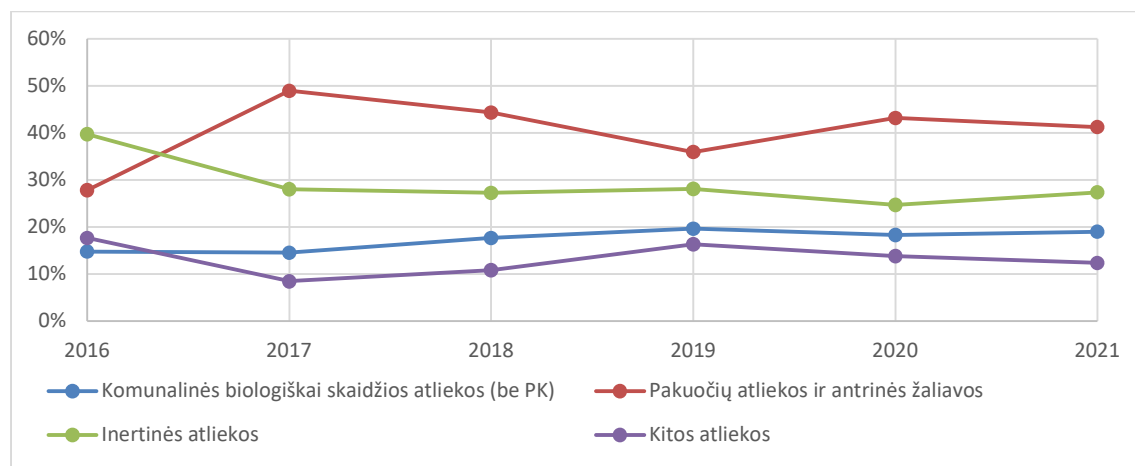
Metai	MKA, t	Atskirai per KAT sistemą surinktos atliekos, t	Surinktos pakuotės per užstato sistemą, t	Iš juridinių asmenų surinktos pakuočių atliekos, t (2020 m.)	Iš juridinių asmenų surinktos maisto atliekos, t	Namų sąlygomis sukompostuotos ŽA, t	Iš viso KA, t
2021	9 886	4 192	416	521	27	227	15 269
2022	9 481	4 870	435	521*	27*	227	15 561

* - 2020 m. duomenys

Įvertinus atskirai surinktas komunalines atliekas per kitas surinkimo sistemas (pakuočių užstato, juridinių asmenų) bei namų sąlygomis sukompostuotas žaliąsias atliekas, atskirai surinktų komunalinių atliekų kiekiai 2021 m. išaugo iki 35 proc., o 2022 m. preliminariai iki 39 proc., lyginant su visu susidariusiu ir surinktu komunalinių atliekų kiekiu (Lentelė 7).

2012 m. Klaipėdos regioniniame sąvartyne KRATC pradėjo vykdyti į sąvartyną atvežtų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbus – atliekų monitoringą. Atliekų sudėties tyrimai vykdomi, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-08-31 įsakymu

Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Į Klaipėdos regioninį sąvartyną iš Palangos miesto savivaldybės atvežtų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo apibendrinti (apjungti į stambesnes grupes) duomenys už 2016–2021 m. pateikti Pav. 4. Remiantis mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenimis, į sąvartyną atvežtose mišriose komunalinėse atliekose vyrauja pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (įskaitant popieriaus ir kartono (PK) atliekas – beveik 41 %, inertinės atliekos sudaro apie 27 %, biologiškai skaidžios atliekos sudaro apie 19 % (be PK atliekų), o visos kitos atliekų frakcijos – apie 12 %.

Pav. 4. Į Klaipėdos regioninį sąvartyną iš Palangos m. savivaldybės atvežtų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenys (apibendrinti 2016–2021 m. duomenys)

Kitos atliekos

Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje tvarkomos ne tik vietinės rinkliavos mokėtojų komunalinės atliekos, bet ir kitos savivaldybės teritorijoje susidaranti atliekos (pvz., mišrios statybinės ir griovimo atliekos, naudotos padangos, bešeimininkės atliekos). Remiantis KRATC duomenimis, 2022 m. iš palangiškių buvo surinkta 500 tonų mišrių statybinių ir griovimo atliekų bei 51 t naudotų padangų (Lentelė 8).

Lentelė 8. Į DGASA priimti kitų atliekų kiekiai

Atliekų pavadinimas	2021 m. priimtas atliekų kiekis, t	2022 m. priimtas atliekų kiekis, t
Mišrios statybinės ir griovimo atliekos	533	500
Naudotos padangos	35	51

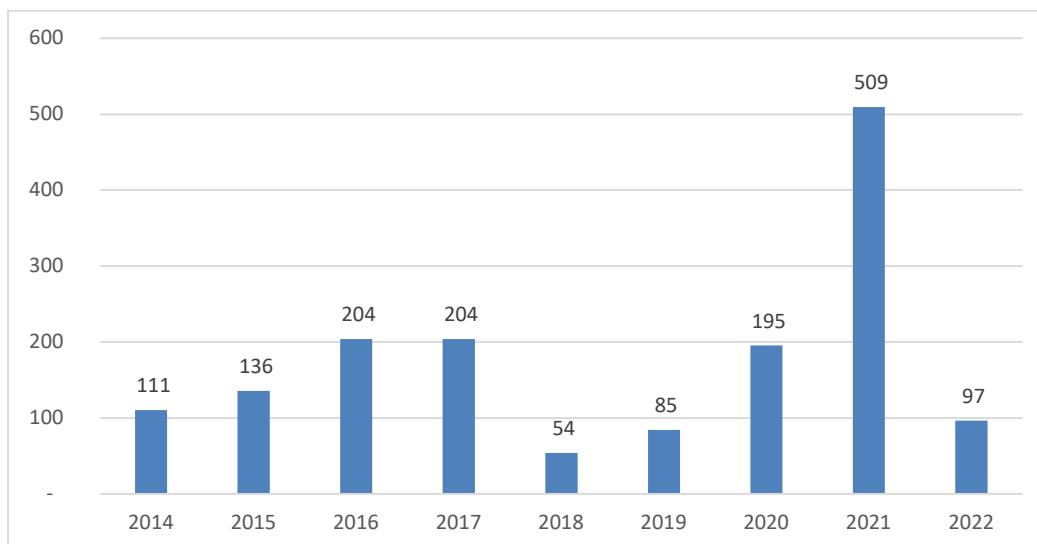
Šaltinis: KRATC.

Remiantis Savivaldybės ataskaitomis, tvarkant aplinką 2021 m. buvo surinkta 509 t, o 2022 m. – beveik 97 tonos bešeimininkių komunalinių atliekų, kurių sutvarkymui Palangos m. savivaldybė papildomai skiria savivaldybės biudžeto ar savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas.

2022 m. didžiausią kiekį bešeimininkių atliekų pagal svorį sudarė statybinės medžiagos, turinčios asbesto (81%) ir naudotos padangos (19 %). Kaip rodo bešeimininkių atliekų analizė, didžiausią dėmesį reikėtų skirti buityje susidarantių statybinių atliekų ir naudotų padangų

susidarymo ir tvarkymo kontrolei užtikrinti, patogesnių šių atliekų rūšiavimo sąlygų gyventojams sudarymui.

Bešeimininkių atliekų daugiausiai buvo surinkta ir sutvarkyta 2021 m. – daugiau kaip 500 t per metus, pastaraisiais metais bešeimininkių atliekų kiekis sumažėjo (Pav. 5).

Pav. 5. Sutvarkytos bešeimininkės atliekos Palangos miesto savivaldybėje, tonomis, 2014-2022 m.

2.4.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai

Remiantis savivaldybės duomenimis, didžiausia dalis surinktų ir apdorotų komunalinių atliekų yra nukreipiama į deginimą su energijos išgavimu (UAB „Gren Klaipėda“) (daugiau kaip 9 tūkst. t kasmet), perdirbama apie 5 tūkst. t., o pašalinama labai nedaug – 2022 m. buvo pašalinta tik 123 t komunalinių atliekų iš visos Palangos miesto savivaldybės (Lentelė 9).

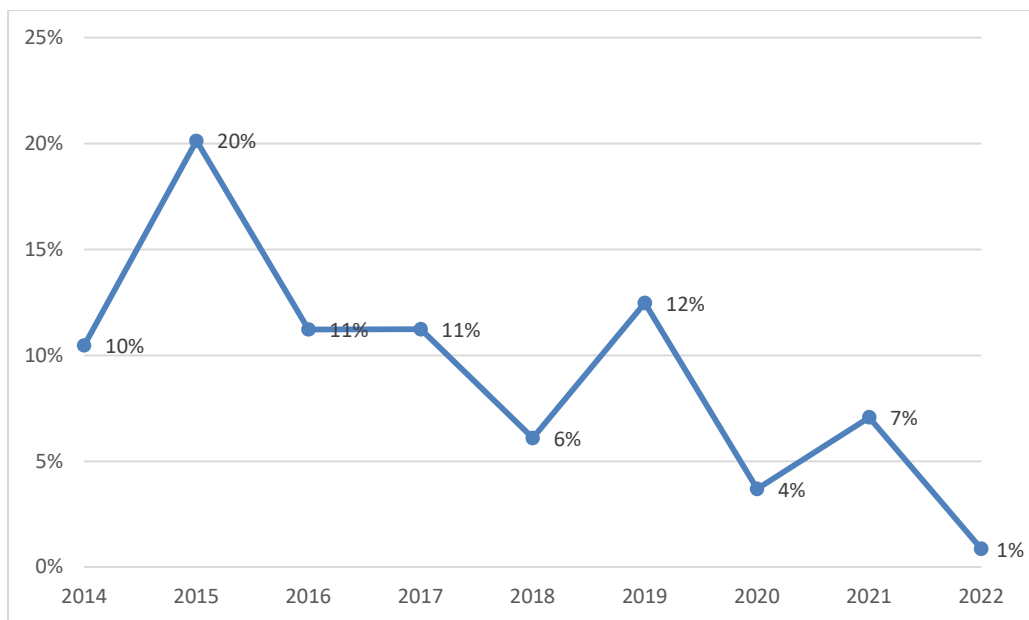
Lentelė 9. Sutvarkyti komunalinių atliekų kiekiai Palangos mieste, 2015-2022 m.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Surinkta KA, t	11 340	12 631	15 196	14 692	14 314	17 123	14 653	14 351
Perdirbta/panaudota pakartotinai KA, t	10 154	10 088	13 492	5 548	4 211	7 191	4 142	5 206
Sudeginta KA, t				8 250	8 318	9 302	9 474	9 023
Pašalinta KA, t	1 187	2 543	1 704	894	1 785	630	1 037	123

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA

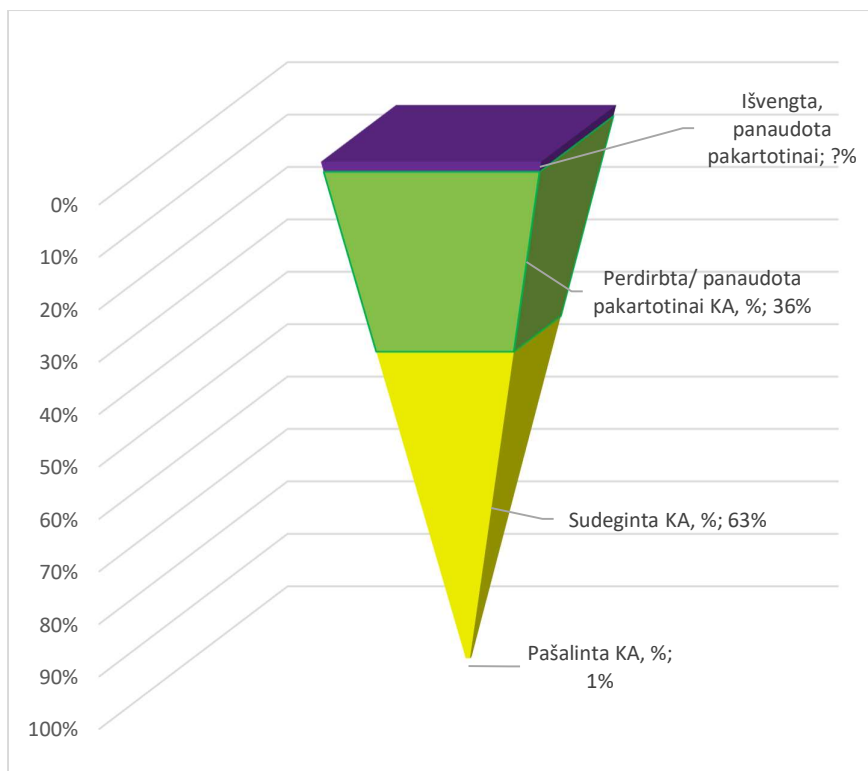
Palangos miesto savivaldybė jau šiuo metu yra įvykdžiusi valstybinę komunalinių atliekų tvarkymo užduotį - iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) (Pav. 6), tačiau vis dar sudeginama komunalinių atliekų beveik 2 kartus daugiau negu

perdirbama. Kaip matyti iš pateiktų duomenų, nuo 2022 m. sąvartyne pašalinta vos 1 proc. visų komunalinių atliekų, surinktų Palangos miesto savivaldybėje.

Pav. 6. Palangos miesto komunalinių atliekų šalinimas 2014–2022 m.

Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane numatyta, kad visi atliekų tvarkymo subjektai (valstybinio, regioninio ir savivaldybių reguliavimo, planavimo, organizavimo, kontrolės subjektai, gamybos ir prekybos įmonės, GI, jų organizacijos, atliekų tvarkytojai, atliekų turėtojai ir darytojai) turi imtis visų priemonių, kad būtų užtikrintas atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas. Pav. 7 grafiškai pateiktas Palangos miesto komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimas 2022 m.

Pav. 7. Palangos miesto komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimas 2022 m.

Kaip matyti iš grafiko, puikiai susitvarkyta su komunalinių atliekų šalinimo sumažinimu, atliekų šalinama minimaliai. Ateityje pagrindinis dėmesys turės būti skiriamas komunalinių atliekų perdirbimui padidinti ir deginimui sumažinti. Kol kas kiekybiškai sunku įvertinti, kiek komunalinių atliekų buvo išvengta (nepateko į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), nes tokios atliekos nėra apskaitomos, nors įvairios atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo iniciatyvos yra plėtojamos.

Detalesnė informacija apie komunalinių atliekų susidarymą, surinkimą ir tvarkymą Palangos miesto savivaldybėje pateikta tolimesniuose 2.5–2.8 skyriuose.

2.5 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Remiantis savivaldybės duomenimis, Palangos mieste 2022 m. buvo surinkta 9,5 tūkst. t mišrių komunalinių atliekų (Lentelė 10). Kaip matyti iš analizuojamų duomenų, surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai kasmet yra panašūs, išskyrus 2014 m. ir 2020 m., o 2022 m. šių atliekų buvo surinkta 27 proc. mažiau, lyginant su 2013 m.

Lentelė 10. Surinkti mišrių komunalinių atliekų kiekiai, tonomis, 2013–2022 m.

2013	2014	2015	2016	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
13 046	10 040	9 662	9 049	9 286	9 318	12 023	9 886	9 481	-27%

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA

Kaip jau buvo minėta aukščiau, surenkamų mišrių komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui mažėja ir nuo 2013 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, sumažėjo beveik 259 kg/metus (Pav. 2) iki 481 kg/metus vienam gyventojui 2022 m. Tai būtų galima paaiškinti gerėjančiu atliekų rūšiavimu ir didesne juridinių asmenų kontrole, t.y. mažiau gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų patenka į komunalinį srautą, nes mišrių komunalinių atliekų surenkamų kiekių duomenys yra tikslūs, jos sveriamos prieš patenkant į mechaninio rūšiavimo įrenginį.

2.5.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema

Palangos mieste mišrių komunalinių atliekų surinkimui taikoma konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Mišrioms komunalinėms atliekoms iš individualių namų valdų surinkti dažniausiai naudojami 120 arba 240 litrų talpos konteineriai. Mišrioms komunalinėms atliekoms surinkti iš daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų naudojami kolektyviniai 1100 litrų talpos antžeminiai arba 3000–5000 litrų pusiau požeminiai ir požeminiai konteineriai. Dažnai į tuos pačius kolektyvinius konteinerius metamos tiek gyventojų, tiek įmonių ir organizacijų mišrios komunalinės atliekos.

Mišrios komunalinės atliekos surenkamos apvažiavimo būdu pagal iš anksto atliekų surinkėjo sudarytą ir su Palangos miesto savivaldybe suderintą grafiką, apie kurį turi būti informuoti atliekų turėtojai.

Palangos miesto savivaldybės įmonė – komunalinių atliekų vežėjas – UAB „Palangos komunalinis ūkis“ teikia platesnę, nei tik mišrių komunalinių atliekų, surinkimo paslaugą, t. y. aptarnauja ir kitų atliekų (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų, tekstilės) konteinerius, apvažiavimo būdu teikia didelių gabaritų, žaliųjų atliekų, naudotų padangų surinkimo paslaugas.

Palangos miesto savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Mechaninį atliekų apdorojimo (MA) įrenginį, esantį Dumpių kaime (Klaipėdos rajone)

tolimesniam tvarkymui. Po atliekų apdorojimo (rūšiavimo) likusios netinkamos perdirbti ir turinčios energetinę vertę nepavojingosios komunalinės atliekos yra perduodamos energijai gauti, atskirtos mineralinės medžiagos naudojamos sąvartyno šlaitų formavimui ir pan. Klaipėdos regioniniame sąvartyne šalinamos tik netinkamos perdirbti atliekos, o neapdorotos mišrios komunalinės atliekos nėra šalinamos. Atliekų, priimamų į MA įrenginius, priėmimo tvarką tvirtina KRATC, kuris vykdo MA įrenginių operatoriaus funkcijas.

Lentelė 11 pateiktas Palangos miesto savivaldybės mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Lentelė 11. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Aptarnaujami mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai	Minimalūs ištuštinimo dažniai
Kolektyvinio naudojimo konteineriai	Pietinėje ir Šiaurinėje pusėje: nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 1 d. – 2 kartus per savaitę; gegužės ir rugsėjo mėnesiais – 1 kartą per savaitę; kitu metu – 1 kartą per 2 savaites.
Individualiose namų valdose esantys konteineriai	Šventosios sen.: liepos ir rugpjūčio mėn. – 2 kartus per savaitę; birželio mėn. – 1 kartą per savaitę; kitu metu – 1 kartą per 2 savaites.
Individualūs konteineriai, kuriuos naudoja juridiniai asmenys	Palangos m. J. Basanavičiaus g.: gegužės – rugsėjo mėnesiais – kiekvieną kalendorinę mėnesio dieną; kitu metu – 2 kartus per savaitę. Pietinė ir Šiaurinė pusė: gegužės – rugsėjo mėnesiais – 3 kartus per savaitę; kitu metu – 2 kartus per savaitę. Šventosios sen.: birželio – rugpjūčio mėnesiais – 4 kartus per savaitę; gegužės ir rugsėjo mėnesiais – 2 kartus per savaitę; kitu metu – 1 kartą per savaitę. Sodų bendrijose – birželio – rugpjūčio mėnesiais – 1 kartą savaitėje; kitu metu – 1 kartą per 2 savaites.

Šaltinis: Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės ir atliekų tvarkytojų informacija

2.5.2 Mechaninio apdorojimo įrenginiai, jų pajėgumai ir sutvarkyti kiekiai

Nuo 2015 m. veikia Klaipėdos regioninis mechaninio apdorojimo (MA) įrenginys (Dumpių k., Klaipėdos r.), kuriame rūšiuojamos mišrios komunalinės atliekos ir kurio pajėgumas siekia 75 000 t/m dirbant viena pamaina ir 125 000 t/m, dirbant dviem pamainomis. MA įrenginio paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti: antrines žaliavas (popierius ir kartonas (19 12 01) ir jų pakuotės (15 01 01); kombinuotosios pakuotės (15 01 05); juodieji metalai (19 12 02); spalvotieji metalai (19 12 03); metalinės pakuotės (15 01 04); plastikai ir guma (19 12 04); plastikinės (kartu su PET) pakuotės (15 01 02); stiklas (19 12 05) ir jo pakuotės (15 01 07); medinės pakuotės (15 01 03)); atliekas, nebetinkančias perdirbimui, tačiau turinčias energetinę vertę (atgautas kietasis kuras, kurio kaloringumas ≥ 11 MJ/kg, drėgnumas ≤ 35 %) (19 12 10); biologiškai skaidžias atliekas, kurios toliau naudojamos kaip žemo kaloringumo degiosios atliekos (kaloringumas ≥ 6 MJ/kg, drėgnumas ≤ 65 %) (19 12 12); inertines atliekas (smėlį, akmenis, žemę) (19 12 09), atsitiktinai su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenkančias stambių gabaritų atliekas (20 03 07); nebenaudojamą elektros ir elektronikos įrangą (nenurodyta 16 02 09-16 02) (16 02 14); atliekų rūšiavimo metu susidariusias atliekas,

nebetinkamas naudojimui ir energijai gauti (19 12 12). MA įrenginį eksploatuoja KRATC, didelis dėmesys skiriamas kvapų prevencijai. MA įrenginyje išrūšiuojama 1,5–4,0 proc. perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų (Lentelė 12).

Lentelė 12. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MA įrenginyje ir tolimesnis tvarkymas, 2016–2022 m.

Metai	Iš Klaipėdos regiono savivaldybių gautas MKA kiekis, t/m.	Iš MKA atskirtų antrinių žaliavų (įskaitant pakuotes) kiekis, t/m.	Atiduotas perdirbti ar kitaip panaudoti antriniai žaliavų kiekis, t/m.	Paruoštų deginimui atliekų kiekis, t/m.	Po apdorojimo perduotas energijai gauti atliekų kiekis, t/m.	Likusių po apdorojimo atliekų pašalintas sąvartynė, t/m.	Likusių po apdorojimo atliekų panaudotas sąvartynė, %	Palangos miesto sav. MKA dalis, %
2022	93 640	1 348	1 488	85 676	85 243	1 195	5 421	10%
2021	98 715	2 496	2 554	86 087	95 319	1 491	8 641	10%
2020	99 410	2 888	2 734	90 073	90 073	1 145	0	12%
2019	101 597	2 553	2 553	90 690	89 511	1 197	0	9%
2018	104 623	3 184	2 807	93 239	97 947	0	8 494	9%
2017	108 781	4 030	4 559	95 483	102 473	0	9 753	9%
2016	10 2928	4 225	3 341	89 114	94 647	4 120	5 469	9%

Šaltinis: KRATC.

Išrūšiuotos netinkamos perdirbti komunalinės atliekos, turinčios energetinę vertę, vežamos deginimui į atliekų termofikacinę jėgainę Klaipėdoje (2.5.4 skyrių). MA įrenginyje atskirtos antrinės žaliavos realizuojamos perdirbimui, inertinės atliekos panaudojamos sąvartynė kelių tvarkymui ar pašalintų atliekų perdengimui ir tik visai nedidelis kiekis 1,2 – 1,5 proc. yra šalinama sąvartynė.

2.5.3 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Klaipėdos regioninis sąvartynas įrengtas Dumpių k., Klaipėdos r., 14 km atstumu nuo didžiausio atliekų susidarymo šaltinio Klaipėdos regione – Klaipėdos miesto, nuošalioje, retai apgyvendintoje vietovėje. Šalia Klaipėdos regioninio sąvartyno nėra mokyklų, ligoninių, saugomų teritorijų, kultūros vertybių, apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis.

Sąvartyno 1–2 sekcijos, kurių projektinė talpa 1,5 mln. t, pradėtos eksploatuoti 2008 m. balandžio 1 d. Šių sekcijų likutinė talpa 2021 m. pabaigoje buvo apie 55 000 t, todėl buvo priimtas sprendimas įrengti likusią 3-iąją sekciją, o pirmąsias 2 dalinai uždengti, kad būtų sumažintas kvapų sklidimas ir filtrato kiekis. 3 sekcija pradėta eksploatuoti 2022 m. Šiame sąvartynė, kurio kaupas užima 10,3 ha plotą, iš viso tilps apie 2,5 mln. tonų atliekų. 3-iosios

sekcijos plotas – 3,27 ha, talpa – 1 mln. t nepavojingųjų atliekų, planuojamas eksploatavimo laikas – iki 10 metų. Planuojama sąvartyno eksploatacijos pabaiga yra 2030 m., o rekultivacijos pradžia – 2031 m., tačiau faktinis eksploatacijos laikas priklausys nuo tinkamo atliekų sluoksnių sutankinimo ir nuo kitų aplinkybių, todėl sąvartyno 3-ioji sekcija gali būti eksploatuojama ir po 2030 m. iki pilno užpildymo. Klaipėdos regioninę sąvartyną eksploatuoja KRATC.

Sąvartyno kaupo aukštis virš žemės paviršiaus projektuojamas 30–35 m. Sąvartyno zonoje įrengta filtrato surinkimo sistema su 2 mm storio membrana iš aukšto tankumo polietileno. Virš membranos paklotas 500 mm storio drenažinis smėlio sluoksnis, kuriame sumontuotas filtrato drenažo vamzdynas iš perforuotų polietileningų vamzdžių su žvirgždo apsauginiu sluoksniu. Drenažine sistema surinktas filtratas automatizuotomis filtrato surinkimo siurblynėmis paduodamas į filtrato kaupyklą, o po to filtrato ir mišrių nuotekų siurblynės pagalba nuvedamas į Klaipėdos miesto biologinius nuotekų valymo įrenginius. Visose nuotekų linijose įrengtos monitoringo sistemos, išpėjančios apie bet kokį nuotėkį į gamtinę aplinką.

Sąvartyno kaupe II-ame sąvartyno eksploatavimo etape įrengta susidariusių dujų surinkimo sistema. Visos sąvartyne surinktos dujos tiekiamos į AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų valymo įrenginius, kur jos paverčiamos į naudingą energiją. Dėl remonto ar kitų priežasčių neveikiant AB „Klaipėdos vanduo“ generatoriams, sąvartyno dujos gali būti deginamos deginimo žvakėje.

Sąvartyne įrengta asbesto šalinimo sekcija, kurios projektinis pajėgumas 50 tūkst. t arba 3,3 tūkst. t per metus.

Sąvartyno teritorijoje įrengta dugno pelenų (šlako) apdorojimo aikštelė, kurios pajėgumas 90 tūkst. t per metus (60 tūkst. t vienu metu laikomas kiekis). Šią aikštelę įrengė KRATC ir 2020 m. sutartiniais pagrindais perdavė eksploatuoti UAB „Gren Lietuva“.

Klaipėdos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne 2022 m. bendras pašalintas atliekų kiekis sudarė – 38,8 tūkst. t, savivaldybių pašalintas atliekų kiekis – 4,4 tūkst. t, tame tarpe komunalinių atliekų – 1,5 tūkst. t (0,8 % nuo bendro regione susidariusio komunalinių atliekų kiekio). Palangos miesto savivaldybės pašalinti atliekų kiekiai pateikti [Lentelė 9](#).

2.5.3.1 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai

Kaip pateikta [Lentelė 13](#), šalinamų Palangos miesto savivaldybėje susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai neviršijo *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane* Palangos miesto savivaldybei nustatytų didžiausių leistinų šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekių 2014–2021 m. laikotarpiu, t. y. Palangos miesto savivaldybė įvykdė valstybines biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo 2014–2021 m. užduotis. KRATC duomenimis, Palangos miesto savivaldybės biologiškai skaidžios atliekos regioniniame sąvartyne nėra šalinamos nuo 2019 m.

Lentelė 13. Pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, 2014–2021 m.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Leistinas pašalinti BSA kiekis, t	1 979	1 979	1 781	1 781	1 583	1 583	1 385	1 385
Pašalintas BSA kiekis, t	2	0	0	4	4	0	0	0

Šaltinis: KRATC.

Pagrindine komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties įvykdymo sąlyga galima įvardinti tai, kad nuo 2013 m. Klaipėdos regioniniame sąvartyne išrūšiuotos mišrios komunalinės atliekos naudojamos energijos gamybai biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje Klaipėdoje.

2.5.4 Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai

Klaipėdos LEZ teritorijoje nuo 2013 m. veikia UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) pirmoji Lietuvoje biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė, kurioje netinkančios perdurti turinčios energetinę vertę komunalinės atliekos panaudojamos energijos gamybai. Jėgainės statybai parinktas sklypas pramoninėje miesto zonoje, toliau nuo gyvenamųjų teritorijų, su gerai išvystyta inžinerine infrastruktūra – ryšių, elektros, vandentiekio ir nuotekų tinklais, šilumos bei karšto vandens tiekimo tinklais, dujotiekiu. Artimiausia gyvenamoji teritorija – Lypkių gyvenvietė/sodyba nutolusi maždaug 390 m, Švepelių gyvenvietė/sodyba – 600 m, artimiausias gyvenamasis daugiabutis namas, esantis Klaipėdos miesto gyvenamajame rajone – Vingyje, nutolęs apie 800 m nuo jėgainės. Jėgainės elektrinė galia siekia 20 MW, o šiluminė galia – 67 MW. Jėgainė veikia ištisus metus. Jėgainė per metus pajėgi sudeginti iki 255 tūkst. tonų atliekų⁶. Kaip pagalbinis kuras jėgainės paleidimo ir stabdymo metu naudojamos gamtinės dujos.

Per 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“ elektrai ir šilumai pagaminti sunaudojo 724 680 MWh kuro mišinio (per 2020 m. 704 705 MWh), kuriame atsinaujinantys išteklių (biokuras ir biologiškai skaidi dalis atliekose) sudarė 49,1 procentus (2020 m. 49,5 proc.). 2021 metais sudeginta 140 456 tonų komunalinių atliekų (102 336 tonos iš KRATC, 38 120 tonos iš kitų regionų), 115 782 tonos pramoninių atliekų ir 0 tonų biokuro (2020 metais sunaudota 139 882 tonų komunalinių atliekų ir 111 355 tonos pramoninių atliekų)⁷.

Palangos miesto savivaldybės panaudoti energijos gamybai atliekų kiekiai pateikti Lentelė 9.

2.6 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

2014 m. Palangos miesto savivaldybėje rūšiuojamuoju atliekų surinkimo būdu buvo surinkta 291 t pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (stiklo, popieriaus ir kartono, plastikų ir metalo atliekų), o 2022 m. – jau 737 t (Lentelė 5).

Nuo 2016-ųjų Lietuvoje veikia vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistema, per kurią kasmet surenkama daugiau nei 600 mln. vienkartinį gėrimų pakuočių. Palangos miesto savivaldybėje 2022 m. buvo surinkta 435 t vienkartinį užstatinių gėrimų pakuočių atliekų. Savivaldybėje 2021–2022 m. surinktos užstatinės pakuotės pagal rūšis pateiktos Lentelė 6, o bendri kiekiai nuo užstato sistemos įdiegimo pradžios – Lentelė 14. Kaip matyti iš pateiktų duomenų, surenkamų vienkartinės užstatinės pakuotės atliekų kiekiai nuo 2016 m. kasmet didėja.

Lentelė 14. Palangos miesto savivaldybėje surinktos vienkartinės užstatinės pakuotės atliekos, tonomis

Savivaldybė	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Palangos miesto sav.	216	262	305	349	373	416	435

Šaltinis: USAD, 2022 m.

⁶ Šaltinis: UAB „Gren Klaipėda“ internetinė svetainė: <https://gren.com/lt/energija-is-atlieku/>

⁷ Šaltinis: UAB „Gren Klaipėda“ Nepriklausomo auditoriaus išvada, metinis pranešimas ir finansinės ataskaitos už metus, pasibaigusius 2021 m. gruodžio 31 d. https://grenweb01.blob.core.windows.net/gren-web-production/2022/05/gren-klaipeda_finansine-ataskaitomybe_2021.pdf

Palyginti su tais kiekiais, kuriuos būtų galima atskirti iš komunalinių atliekų srauto, atskirai surenkama vis dar sąlyginai nedaug antrinių žaliavų, o neišrūšiuotos antrinės žaliavos patenka į mišrias atliekas.

Vertinama, kad 2022 m. į mišrių komunalinių atliekų srautą (konteinerius) pateko virš 3,8 tūkst. tonų antrinių žaliavų. Klaipėdos regioniniame MA rūšiavimo įrenginyje iš MKA srauto kasmet išrūšiuojama 2,5-4,0 proc. perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų ([Lentelė 12](#)). Likusios antrinės žaliavos kartu su kitomis degiosiomis komunalinėmis atliekomis panaudojamos energijos gamybai biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje Klaipėdoje, tačiau prarandami jų medžiaginiai išteklių.

Lentelė 15. Konteinerinėje ir užstato sistemoje Palangos mieste ir Klaipėdos regione surinktų ir sutvarkytų antrinių žaliavų grynųjų kiekių (be priemaišų) palyginimas

Savivaldybė/ regionas	Ind. konteineriais surinktas AŽ kiekis, t			Ind. konteineriais surinktas AŽ kiekis, kg/gyv.			Kolektyviniais konteineriais surinktas AŽ kiekis, t			Kolektyviniais konteineriais surinktas AŽ kiekis, kg/gyv.			Per USAD sistemą surinktas pakuočių atliekų kiekis, t			Per USAD sistemą surinktas pakuočių atliekų kiekis, kg/gyv.		
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Palangos miesto sav.	243	251	264	48	50	48	440	451	473	33	33	33	373	416	435	20	22	22
Klaipėdos regionas	4 352	4 282	5 164	34	33	40	3 106	3 132	3 494	14	14	16	3 177	3 601	3 655	9	10	10

Šaltinis: VŠĮ „Gamtos ateitis“, USAD duomenys.

AAA duomenimis, 2020 m. į Lietuvos rinką buvo išleista vidutiniškai 136 kg pakuočių vienam statistiniam Lietuvos gyventojui, iš kurių 10 kg/gyv./metus sudarė užstatinės vienkartinės gėrimų pakuotės, 24 kg/gyv./metus – įmonių savoms reikmėms sunaudojamos pakuotės bei 102 kg/gyv./metus visos kitos pakuotės, kurias būtų galima prilyginti pakuotėms, kurių atliekos galėtų susidaryti komunaliniame sraute.

Kaip matyti iš **Lentelė 15** pateiktos analizės, efektyviausia yra vienkartinės gėrimų pakuočių užstato sistema. Antroje vietoje pagal efektyvumą ir rezultatyvumą⁸ yra pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas individualiais konteineriais, tačiau Palangoje palyginus gerai veikia ir pakuočių bei antrinių žaliavų surinkimas ir bendro naudojimo konteineriais. Palangoje pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteinerinės sistemos efektyvumas lenkia viso Klaipėdos regiono rezultatus beveik 2 kartus, nes konteinerine sistema naudojasi ir miesto svečiai bei turistai ar antrą būstą įsigiję gyventojai, kurių gyvenamoji vieta deklaruota kitoje savivaldybėje.

2022 m. pavasarį Aplinkos ministerijos iniciatyva atlikta visuomenės apklausa atskleidė, kad visas namų ūkyje susidarantis atliekas rūšiuoja 60 proc. Lietuvos gyventojų, 5 proc. daugiau nei 2020 m. Dar 29 proc. apklaustųjų rūšiuoja dalį atliekų. Labiausiai tai daryti motyvuoja noras saugoti aplinką – žmonės rūšiuodami siekia, kad kuo mažiau atliekų keliautų į sąvartyną, o kuo daugiau taptų žaliavomis ir energijos šaltiniu. Rūšiuoti skatina ir atliekų tvarkymo išlaidų mažinimas, nemokamas atliekų išvežimas. Nerūšiuojančių ar rūšiuojančių tik dalį atliekų buvo klausiama, ko trūksta, kad jie pradėtų tinkamai tvarkyti atliekas. Dažniausiai jie nurodė, kad reiktų daugiau atliekų rūšiavimo konteinerių – 58 proc. Daugiau nei pusė nerūšiuojančių atliekų teigia, kad to nedaro nes, jų manymu, išrūšiuotos atliekos sumaišomos su komunalinėmis atliekomis. Kiek daugiau nei trečdalis nurodė, kad rūšiavimo konteineriai yra pernelyg toli nuo jų namų. Dauguma (75 proc.) apklaustųjų nurodė, kad prie jų namų yra visi rūšiavimo konteineriai ir ši dalis per metus išaugo 4 proc. Tuo metu namų ūkių, prie kurių nėra rūšiavimo konteinerių, mažėja, jų yra tik 10 proc., dažniau tai nurodė kaimų gyventojai.

Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra

Palangos miesto savivaldybėje pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos konteineriais, per DGASA tinklą, apvažiavimo būdu bei kitomis priemonėmis (pavyzdžiui, USAD sistema). Informacija apie Palangos miesto savivaldybės naudojamus pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų konteinerius pateikta **Lentelė 16** ir **Lentelė 17**.

Lentelė 16. Naudojami individualūs pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai Palangos miesto savivaldybėje (2022 m.).

Vieno ir dviejų butų gyvenamieji (individualūs) namai (2022 m. pradžioje)			Individualios valdos, kurioms teikiama KA surinkimo paslauga, vnt.	Turimas individualių pakuočių konteinerių skaičius, vnt.		Individualių valdų aprūpinimas rūšiavimo konteineriais
Miestas	Kaimas	Iš viso		Pakuočių atliekoms, 0,24 m ³	Stiklo atliekoms, 0,12 m ³	
3 151	0	3 151	3 713	2 150	0	58%

Šaltinis: savivaldybės duomenys, 2022 m.

Nuo 2013–2014 m. Klaipėdos rajone kaip ir visoje Lietuvoje pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos ne tik kolektyviniais, bet ir individualiais konteineriais. Šiuo metu individualių valdų aprūpinimas individualiais konteineriais Palangos miesto savivaldybėje

⁸ Vertinant tik sutvarkytus kiekius, t.y. nevertinant priemaišų.

siekia 58 proc. Palangos miesto savivaldybėje individualios valdos aprūpintos vienu rūšiavimo konteineriu – visos antrinės žaliavos metamos į vieną 240 l talpos konteinerį.

Lentelė 17. Naudojami kolektyviniai pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai Palangos miesto savivaldybėje (2022 m.).

Daugiabučiai gyvenamieji namai (2022 m. pradžioje)			Daugiabučiuose gyvenančių gyventojų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	Gyventojų skaičius, kuriems tenka 1 antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	Normatyvas – kolektyvinio naudojimo rūšiavimo konteinerių kompleksas, skirtas naudotis gyventojų skaičiui ⁹	Butų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	Normatyvas – kolektyvinio naudojimo rūšiavimo konteinerių kompleksas, skirtas naudotis būstų skaičiui	Naudojamas kolektyvinių pakuočių atliekų surinkimo konteinerių skaičius, vnt.*		
Miestas	Kaimas	Iš viso							Popieriui	Plastikui	Stiklui
475	-	475	13 497	52	260	100-600	177	50-250	70	80	80

Šaltinis: savivaldybės duomenys, 2022 m.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane buvo nustatyta, kad savivaldybės iki 2015 m. sausio 1 d. turi patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti bei užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti. Palangos miesto savivaldybės antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas patvirtintos Palangos miesto savivaldybės tarybos 2009 m. gegužės 8 d. sprendimas Nr. T2-129 „Dėl Palangos miesto savivaldybės antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas patvirtinimo“.

Pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms surinkti Palangos miesto savivaldybės teritorijoje įrengtos 52 pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerinės aikštelės, vidutiniškai viena aikštele su rūšiavimo konteineriais aptarnaujama 260 gyventojų, gyvenančių daugiabučiuose namuose, arba 177 butai, kas yra tikrai pakankama ir pilnai atitinka *Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinuosius reikalavimus* (Lentelė 17).

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane buvo nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokios bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į ją. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai turi būti statomi šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose. Rūšiavimo konteineriai sodų ir garažų bendrijose yra statomi pagal poreikį, tose vietose, kur tikrai yra reikalingi, tačiau nestatomi tokiose vietose, kur gali sukurti tiesiog šiukšlynus.

Lentelė 18 pateikiama informacija apie antrinių žaliavų konteinerių aptarnavimo ir kitų komunalinių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu minimalų dažnį, nustatytą Palangos miesto savivaldybė atliekų tvarkymo taisyklėse.

⁹ Vadovaujantis Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinaisiais reikalavimais ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtinąsiosiomis sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-123.

Lentelė 18. Antrinių žaliavų konteinerių aptarnavimo ir kitų komunalinių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu minimalus dažnis

Teritorija	Antrinių žaliavų konteineriai	Didelių gabaritų atliekos	Žaliosios atliekos	Buities pavojingosios atliekos	EEĮ atliekos	Statybos ir griovimo atliekos
Palangos m.	Ne rečiau kaip kartą per dvi savaites.	Ne rečiau kaip 2 k. per metus	Ne rečiau kaip 1 k. per mėnesį	Ne rečiau kaip 2 k. per metus	Surenkamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje ir kitose EEĮ atliekų surinkimo vietose	Surenkamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje ir pagal išankstinį užsakymą (mokama paslauga)

2.7 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas yra viena iš svarbiausių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių, nes organinių medžiagų skilimo produktai labai neigiamai veikia aplinką, didina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekius ir pan. Biologiškai skaidžias atliekas sudaro žaliosios, maisto, popieriaus ir kartono bei kitos biologiškai yrančios atliekos. Šiame skyriuje apibūdinamas biologinių atliekų¹⁰ tvarkymas (popieriaus ir kartono atliekų tvarkymas aprašytas 2.6 skyriuje).

2.7.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas ir žaliųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas

Palangos mieste individualių namų gyventojų galimybės kompostuoti yra ribotos (dėl mažų sklypų ir arti esančių pastatų). Remiantis žaliųjų atliekų tankiu ir kompostiniu tūriu, vertinama, kad namų ūkiuose, kurie naudoja 600 l talpos kompostavimo dėžes – sukompostuojamų atliekų kiekis gali siekti apie 270 kg/m., o namų ūkiuose, kurie naudoja 900 l talpos kompostavimo dėžes – apie 410 kg/m. Remiantis Lentelė 19 pateiktu vertinimu, Palangoje individualiuose namuose, kuriems suteiktos kompostavimo priemonės, sukompostuojama apie 227 t per metus žaliųjų atliekų, kad yra sąlyginai nedaug, lyginant su Klaipėdos regiono kiekiu (6,8 tūkst. t/m).

Lentelė 19. Palangos miesto savivaldybėje ir regione namų ūkio sąlygomis kompostuojamų biologinių atliekų kiekių vertinimas, 2022 m.

Teritorija	1-2 butų individualūs namai	Išdalintų 600 l talpos kompostavimo dėžių skaičius, vnt.	Išdalintų 900 l talpos kompostavimo dėžių skaičius, vnt.	Kompostavimo dėžėse sukompostuojamas kiekis, t
Palangos miesto	3 151	750	-	227

¹⁰ Biologinės atliekos – biologiškai skaidžios sodų ir parkų atliekos (šakos, lapai, žolė), namų ūkių, restoranų, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios atliekos iš maisto perdirbimo įmonių. Joms nepriskiriamos miškų ar žemės ūkio atliekos, nuotekų dumblas, natūralių audinių, popieriaus ir kartono, medienos atliekos (remiantis *Atliekų tvarkymo taisyklėmis*)

Klaipėdos regionas	49 078	15 922	5 823	6 767
--------------------	--------	--------	-------	-------

Šaltiniai: Valstybės įmonė Registrų centras, KRATC, savivaldybė, 2022 m.

Palangos mieste atskirai surenkamų žaliųjų atliekų iš gyventojų ir kitų vietinės rinkliavos mokėtojų kiekiai nuo 2018 m. kasmet vidutiniškai sudaro apie 3,0 tūkst. t (Lentelė 5). 2013 m. šių atliekų atskiras surinkimas savivaldybėje siekė 1,3 tūkst. t., o nuo 2020 m. perkopė 3,4 tūkst. t per metus.

Žaliosios atliekos Palangos miesto savivaldybėje surenkamos apvažiavimo būdu pagal iš anksto skelbiamą grafiką arba atliekų turėtojai žaliąsias atliekas gali pristatyti į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę. Palangos miesto savivaldybės centrinės dalies individualių namų gyventojai aprūpinti konteineriais žaliųjų atliekų rūšiavimui (660 vnt. išdalinta, iš viso įsigyta 1080 vnt. konteinerių).

2.7.2 Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje

Palangos miesto savivaldybėje susidariusios žaliosios atliekos priimamos ir tvarkomos specialiai įrengtoje 1,3268 m² ploto¹¹ kompostavimo aikštelėje (pajėgumas – 2 900 t/m), esančioje adresu Jurgučio g. 13, Joskaudų k., Kretingos raj. Šią aikštelę eksploatuoja KRATC. Jeigu žaliųjų atliekų surenkama daugiau nei gali apdoroti Palangos ŽAKA, jos vežamos kompostavimui į Klaipėdos miesto ŽAKA, esančią Kaukėnų g. 21, Glaudėnų k., Klaipėdos raj. Į šią aikštelę atvežamos žaliosios atliekos ir iš kitų Klaipėdos regiono savivaldybių.

2021 m. Klaipėdos regiono gyventojams ir komunalinėms įmonėms buvo išdalinta 18,9 tūkst. t komposto, 2022 m. – beveik 13 tūkst. t komposto, pagaminto ŽAKA visame Klaipėdos regione, bei įvykdytas aukcionas žaliųjų atliekų (šakų) smulkinimo ir išvežimo iš visų Klaipėdos regiono aikštelių, kas leido atlaisvinti aikštelių plotus.

2.7.3 Maisto / virtuvės atliekų tvarkymas

Vadovaujantis *Atliekų tvarkymo taisyklėmis* įmonės, kurių ūkinėje veikloje susidaro maisto / virtuvės atliekų (viešbučiai, moteliai, restoranai, kitos viešojo maitinimo įstaigos (švietimo įstaigos ir kt.), susidariusias ir išrūšiuotas biologines (maisto / virtuvės) atliekas turi perdirbti (pvz., kompostuojant) ar kitaip panaudoti (pvz., energijai gauti) visuomenės sveikatai ir aplinkai saugiu būdu patys arba perduoti jas sutartiniais pagrindais atliekų tvarkytojui ar šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo (ŠGP) įmonei, jei atliekos priskiriamos ŠGP.

Šiuo metu Palangos mieste, kaip ir visoje Lietuvoje, atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto / virtuvės atliekos dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnams, o panaudotas aliejus – perkamas; daugiausia negamybinių maisto / virtuvės atliekų susidaro mažmeninės prekybos centruose (daržovės, vaisiai, kulinarijos cechų atliekos), tačiau jos taip pat atiduodamos sušerti.

Vadovaujantis 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamento Nr. 142/2011/EB¹² nuostatomis, maisto / virtuvės atliekos, surenkamos iš viešojo maitinimo įstaigų, priskiriamos 3-iai šalutinių gyvūninių produktų kategorijai ir joms turi būti taikomi ŠGP reglamento reikalavimai.

¹¹ Bendras plotas su DGASA

¹² 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą.

Tačiau *Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginių reikalavimų*, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57 (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. D1-713), 21 p. numatyta, kad šalutiniams gyvūniniams produktams priskiriamos atliekos turi būti tvarkomos Komisijos reglamentuose (ES) Nr. 1069/2009 ir (ES) Nr. 142/2011 nustatyta tvarka, išskyrus šių reikalavimų 20 p. minimas maisto atliekas, susidarančias viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves, maisto gamybos ir prekybos įstaigose. Taigi, komunaliniame sraute rūšiuojamuoju būdu surinktos maisto atliekos turi būti tvarkomos, vadovaujantis *Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginiais reikalavimais* bei laikantis juose numatytų temperatūrinių režimų.

Klaipėdos regione yra vienintelė maisto atliekų kompostavimo veiklą vykdanči įmonė – UAB „Branda LT“, adresu Dumpių k., Klaipėdos raj. Įmonės metiniai pajėgumai siekia 24 000 t biologiškai skaidžių atliekų, tačiau dėl kvapų valdymo problemų įmonei maisto atliekų kompostavimą leidžiama vykdyti su tam tikrais apribojimais (kompostavimui gali būti priimti tik termiškai apdoroti ŠGP iš kitos ŠGP apdorojimo veiklą vykdančios įmonės). Dauguma kitų maisto atliekų tvarkytojų, turinčių teisę tvarkyti 3 kategorijos ŠGP, įsikūrę Vilniaus, Panevėžio ar kituose regionuose.

AAA duomenimis, 2020 m. Palangos miesto savivaldybėje viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, maisto gamybos ir prekybos įstaigose susidarė ir buvo surinkta tvarkymui (kompostavimui arba biodujų gamybai) 27 t biologiškai skaidžių virtuvių ir valgyklų atliekų (Lentelė 7).

2.8 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo srautų surinkimas ir tvarkymas

Komunalinių atliekų tvarkymas turi būti organizuojamas taip, kad skatintų atliekas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti. Savivaldybės privalo užtikrinti galimybes:

- atiduoti buitįje susidarančias statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas;
- atiduoti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių ir kitas komunalines atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų;
- atiduoti buitįje susidarančias pavojingąsias atliekas.

Aukščiau išvardintų atliekų surinkimas Palangos miesto savivaldybėje vykdomas per DGASA, tačiau gyventojams siūlomi ir alternatyvūs šių atliekų surinkimo būdai, pvz., apvažiuojant atliekų turėtojus bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita). EEĮ atliekas taip pat galima perduoti EEĮ įrangos platintojui pagal principą „vienas už vieną“, t. y. atliekų turėtojai, pirkdami naują EEĮ, gali perduoti susidariusias EEĮ atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos EEĮ atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja EEĮ ir jei atiduodamos EEĮ atliekų kiekis (skaičiuojant įrangos vienetais) atitinka perkamos EEĮ kiekį.

Šiuo metu Palangos mieste veikia 1 DGASA. Informacija apie DGASA pajėgumą pateikta [Lentelė 20](#), o jos lokacija Palangos miesto teritorijoje pavaizduota [Pav. 1](#). DGASA eksploatuoja KRATC, kuris turi pavojingųjų atliekų tvarkymo licenciją, suteikiančią teisę DGASA rinkti ir saugoti buitįje pavojingąsias atliekas iki jų perdavimo pavojingąsias atliekas tvarkančioms įmonėms.

Atliekos DGASA iš gyventojų priimamos nemokamai. Į šias aikšteles gyventojai gali atvežti didelių gabaritų buitįje atliekas, antrines žaliavas, tekstilės atliekas, EEĮ atliekas, liuminescencines lempas, buitįje susidarančias statybos ir griovimo atliekas, naudotas

padangas, akumulatorius ir baterijas, buities pavojingąsias ir žaliąsias atliekas. Juridiniai asmenys pagal sutartis į DGASA gali pristatyti žaliąsias atliekas. Surinktos atliekos saugojamos ir apdorojamos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones.

Lentelė 20. DGASA Palangos mieste

DGASA adresas	Plotas, ha	Didžiausias vienu metu leidžiamas laikyti atliekų kiekis, t	Paruošimo naudoti pakartotinai pajėgumai, t/m.	Apdorojimo pajėgumai, t/m
Jurgučio g. 13, Joskaudų k., Kretingos r.	1,3268*	93	91	961

* Bendras plotas su žaliųjų atliekų kompostavimo aikštele.

Šaltinis: KRATC, 2022 m.

Siekiant mažinti vartojimą ir gyventojų išmetamų atliekų kiekį, KRATC siūlo gyventojams keistis daiktais, juos dovanoti kitiems. Palangos DGASA 2023 m. įrengtoje mainų stotelėje "IMK" priimami nebereikalingi baldai, buities reikmenys, knygos, žaislai, tinkami pakartotinai naudoti. Prireikrus stalo, kėdės ar kokio nors buities aksesuaro, juos galima pasiimti nemokamai.

KRATC duomenimis, 2022 m. Palangos miesto savivaldybės aikštelėje buvo atskirai surinkta 3,5 tūkst. tonų atliekų (Lentelė 21), iš kurių didžiausią dalį – beveik 73 proc. sudarė žaliosios atliekos (Lentelė 22). Per aikštelę surenkamų atliekų kiekiai nuo 2016 m. išaugo 2 kartus ir tai rodo, kad gyventojai vis daugiau naudojami šiomis aikštelėmis.

Lentelė 21. Palangos miesto savivaldybės DGASA atskirai surinktos atliekos 2015–2022 m., tonomis

DGASA adresai	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jurgučio g. 13, Joskaudų k., Kretingos r.	101	1 618	3 280	3 163	2 509	3 446	4 013	3 508

Šaltinis: KRATC, 2022 m.

Lentelė 22. Palangos miesto savivaldybės DGASA atskirai surinktos atliekos pagal rūšis 2021–2022 m., tonomis

Atliekos	2021	2022
Statybinės atliekos	533	500
Didelių gabaritų ir medienos atliekos	398	329
Naudotos padangos	35	51
EEĮ atliekos	16	15
Antrinės žaliavos	34	28
Žaliosios atliekos	2984	2 575
Kitos atliekos (pavojingosios ir tekstilės atliekos)	12	10
Iš viso:	4 013	3 508

Šaltinis: KRATC, 2022 m.

Atliekų turėtojas padangų atliekas gali (pasirinktinai) pristatyti ne tik į DGASA, bet ir į padangų platinimo vietą ar transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančią įmonę.

Per aikšteles surinktos didelių gabaritų ir medienos atliekos nebešalinamos sąvartyne kaip anksčiau, o yra apdorojamos KRATC Didžiųjų atliekų (baldų) apdorojimo aikštelėje, Uosių g. 7, Dumpių kaimas, Klaipėdos raj. Aikštelės pajėgumas apie 15 000 t per metus. Susmulkinus senus baldus ir kitas didelių gabaritų atliekas, susidaro degiosios atliekos, perdirbimui tinkamos medienos atliekos bei kitos antrinės žaliavos (metalo, stiklo).

Informacija apie Palangos mieste diegiamas/įdiegtas papildančias atliekų surinkimo sistemas ir jų operatorius pateikta [Lentelė 2](#).

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad EEĮ gamintojų ir importuotojų organizacijos privalo sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) dėl buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Analogiška tvarka taikoma ir padangų gamintojams bei importuotojams. 2013 m. KRATC pasirašė sutartį dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo DGASA ir aikštelių dalinio finansavimo Nr. 13-113 su visomis trimis EEĮ gamintojų ir importuotojų organizacijomis: VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“, asociacija „EEPA“ ir VŠĮ „Ekošviesa“. 2020 m. KRATC pasirašė sutartį su VŠĮ „Padangų importuotojų organizacija“ dėl padangų atliekų surinkimo DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Analogiškos sutartys sudarytos ir su kitomis padangų importuotojų organizacijomis.

Tekstilės atliekų tvarkymas. Tekstilės atliekas gyventojai gali pristatyti į DGASA arba į specialius tekstilės konteinerius. Šiuo metu Palangos mieste yra savivaldybės pastatyti ir aptarnaujami 20 vnt. tekstilės konteinerių. Tekstilės konteineriai skirti labdarai tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms. 2022 m. atskirai buvo surinktos 35 t tekstilės atliekų – 25 t surinktos konteineriais, o 10 t – per DGASA. Tekstilės atliekas tvarkančios įmonės išrūšiuoja pakartotiniam naudojimui tinkamus drabužius bei avalynę (jie dažniausiai išvežami į Pakistaną ar Afrikos šalis), šluostėms tinkamas tekstilės atliekas, o likęs neperdirbamas srautas nukreipiamas deginimui arba šalinimui.

2.9 Visuomenės švietimas ir informavimas

Visuomenės švietimo veiklą vykdo tiek Palangos miesto savivaldybė, tiek regiono mastu KRATC. Palangos miesto savivaldybė vietinės rinkliavos lėšomis finansuoja ir kasmet vykdo įvairias visuomenės informavimo ir švietimo atliekų tvarkymo klausimais veiklas.

KRATC aktyviai skleidžia informaciją apie Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo sistemą, sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, tinkamus atliekų tvarkymo būdus bei svarbą aplinkos kokybės gerinimui, naudodamas įvairias visuomenės informavimo priemones (nuolat atnaujinamas KRATC internetinis puslapis, straipsniai spaudoje, reportažai televizijoje ir radijuje, kitos priemonės).

Bendrovė bendradarbiauja ir dalijasi patirtimi su Lietuvos ir ES šalių analogiškėmis įmonėmis, Lietuvos universitetais, įsitraukia į tvarumo ir ekologijos idėjas propaguojančius renginius „Tvarios ateities kūrėjų laboratorija“, „Atliekų kultūra Egzaminas“, „Mes darom“, „Darom prie jūros“ ir kt.

KRATC darbuotojai rengia pažintines ekskursijas Klaipėdos regioniniame sąvartyne (Dumpių k., Klaipėdos r.), skaito paskaitas moksleiviams atliekų rūšiavimo tema.

Siekiant, kad informacija apie atliekų tvarkymą pasiektų kuo daugiau regiono gyventojų, 2021 m. publikuoti straipsniai apie atliekų rūšiovimą, kompostavimą, pavojingųjų atliekų tvarkymą, atliekų sistemos pokyčius Klaipėdos regiono spaudoje. Vyko reportažai per radijo stotį „Laluna“, „Balticum TV, LRT televizijas. Gyventojams aktyviai informacija apie atliekų tvarkymą atnaujinama KRATC internetinėje svetainėje www.kratc.lt, bendrovės socialinio tinklo *Facebook* paskyroje. Pastarosiose paskyrose didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijos, maisto švaistymo mažinimo ir atliekų bei daiktų pakartotinio naudojimo temoms. KRATC internetinėje svetainėje gyventojams prieinamai ir suprantamai pateiktas Atliekų tvarkymo (rūšiovimo) vadovas ir Rūšiovimo enciklopedija su video medžiaga.

2.10 Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių 2014–2020 m. ir ankstesnio planavimo laikotarpio plano priemonių įgyvendinimo analizė

Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo sistema vertinama pagal tai, kaip įgyvendintos valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, nustatytos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane*. Šis vertinimas pateiktas šio plano *Lentelė 23*.

Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano priemonių įgyvendinimo analizės rezultatai pateikti 1 priede.

Lentelė 23. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Palangos miesto savivaldybėje vertinimas.

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
1.	230.1. 236. 237. 8 priedas	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Palangos miesto savivaldybėje komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 metų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų: - 2014–2015 m. – 1979 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2016–2017 m. – 1781 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2018–2019 m. – 1583 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - nuo 2020 m. – 1385 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	Įgyvendinta. 2020 ir 2021 m. sąvartyne nepašalinta nei vienos tonos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų iš Palangos miesto savivaldybės.
2.	230.2. 242.	Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Įgyvendinta. 2020 m. Palangos m. savivaldybėje perdirbta, pakartotinai ar kitaip panaudota (pavyzdžiui, energijai gauti) 96,32 proc. komunalinių atliekų.
3.	230.3. 242.	Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	
4.	230.4.	Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Užduoties įgyvendinimas vertintas regiono mastu. <u>Neįgyvendinta, iki užduoties įvykdymo Klaipėdos regione trūksta 4,1 proc.:</u> Komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų 2020 m. Klaipėdos regione buvo paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti (vertinant su 45,9 proc.

			<p>juridinių asmenų sutvarkytais antrinių žaliavų kiekiais)</p> <p>Komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų 2020 m. Klaipėdos regione buvo paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti (vertinant tik per komunalinių atliekų tvarkymo sistemą ir vienkartinių pakuočių užstato sistemą surinktus ir sutvarkytus antrinių žaliavų kiekius)</p>	30,7 proc.
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys				
5.	239.1.	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Igyvendinta. Palangos m. ¹³ individualių namų savininkams yra išdalinta 750 vnt. kompostavimo dėžių, o žaliosios atliekos iš Palangos m. fizinių ir juridinių asmenų buvo surenkamos apvažiavimo būdu pagal suderintą komunalinių atliekų išvežimo grafiką.	
6.	239.2.	Iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Igyvendinta. 2015 m. rugsėjo mėn. Klaipėdos regioninio sąvartyno teritorijoje, Dumpių kaime pradėjo veikti mechaninio rūšiavimo gamykla. Joje atskiriamos antrinės žaliavos, inertinės medžiagos. Likusi degi frakcija, tame tarpe ir žaliosios atliekos vežamos į UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) termofikacinę jėgainę ir panaudojamos energijos gavybai.	
7.	239.3.	Iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktiems maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Igyvendinama šiuo metu. Užduoties įgyvendinimas pavėlintas nacionaliniu mastu (– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą).	

¹³ Pagal Palangos m. sav. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano ataskaitą už 2019 m.

			Palangos m. 2020 metais įrengti bendro naudojimo konteineriai, skirti virtuvės/maisto atliekų surinkimui Palangos daugiabučių namų kvartaluose (iš viso 21–vnt.). Iki 2022 m. pabaigos įrengta dar 15 konteinerių, skirtų virtuvės/maisto atliekų surinkimui.
8.	239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Pradėta įgyvendinti, priemonė bus tęsiama 2021-2027 m. laikotarpyje. 2022 m. KRATC su AB „Klaipėdos vanduo“ pasirašė ketinimų protokolą dėl po maisto atliekų apdorojimo gautos biomasės perdavimo į AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų dumblo anaerobinio apdorojimo įrenginius. Planuojami ir techniniai sprendiniai – biomasės perdavimas pulpovamzdžiu iš KRATC maisto atliekų apdorojimo įrenginių į AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų dumblo anaerobinio apdorojimo įrenginius.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys			
9.	246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Įgyvendinta. Palangos m. sav. patvirtintos konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jos atnaujinamos. Palangos m. sav. antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas patvirtintos Palangos miesto savivaldybės tarybos 2009 m. gegužės 8 d. sprendimu Nr. T2-129 „Dėl Palangos miesto savivaldybės antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas patvirtinimo“.
10.	246.2.	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: 246.2.1. Palangos miesto savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir	Įgyvendinta. Palangos m. sav. viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė tenka 260 gyventojų. Rengiant ir atnaujinat konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Palangos m. savivaldybėje įvertinti atstumtai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių: komunalinių atliekų konteinerių, taip pat ir antrinių žaliavų, aikštelės statomos ne

	<p>visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;</p> <p>246.2.3. vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;</p> <p>246.2.4. savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.</p>	<p>didesniu kaip 150 metrų atstumu nuo gyvenamųjų daugiabučių namų, vadovaujantis Minimaliais komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimais.</p> <p>Įgyvendinta.</p>
--	--	---

2.11 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta komunalinių atliekų tvarkymo Palangos miesto savivaldybėje stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės

Palangos miesto savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga yra prieinama ir teikiama visiems atliekų turėtojams 100 proc.

Skurta savivaldybės bei regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – DGASA, ŽAKA, Klaipėdos regioninis sąvartynas, mišrių komunalinių atliekų Mechaninio apdorojimo įrenginys, Didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė, pradėtas įgyvendinti regioninis maisto atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo projektas. Per DGASA/ŽAKA Palangoje surenkamų atliekų kiekiai nuo 2015 m. išaugo beveik 2 kartus ir tai rodo, kad gyventojai vis daugiau naudojami šiomis aikštelėmis arba vežėjų teikiama atliekų surinkimo paslauga apvažiavimo būdu, nes apvažiavimo būdu surinktos atliekos pristatomos į aikšteles.

Net 99 proc. Palangos miesto susidariusių komunalinių atliekų yra panaudojamos (perdirbamos ir panaudojamos energijai gauti) ir tik labai nedidelė dalis šalinama sąvartyne (1 proc.). Atliekų naudojimas energijai gauti UAB „Fortum Klaipėda“ (nuo 2021 m. UAB „Gren Klaipėda“) termofikacinėje jėgainėje leido iki minimumo sumažinti komunalinių atliekų, tame tarpe ir biologiškai skaidžių atliekų, šalinimą sąvartyne.

Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, žaliosios, didelių gabaritų, tekstilės atliekos ir kt. Individualiam kompostavimui Palangos miesto savivaldybėje išdalinta 750 vnt. namudinio kompostavimo dėžių. Savivaldybė ruošiasi maisto atliekų rūšiuojamajam surinkimui nuo 2024 m., įsigijo maisto atliekų surinkimo konteinerius su valstybės parama.

Sukurta *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano* reikalavimus atitinkantis pakuočių ir antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklas, t. y. įrengtos 52 pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelės, vidutiniškai viena aikštele su rūšiavimo konteineriais aptarnaujami 260 gyventojų arba 177 butai daugiabučiame name. Palangos miesto savivaldybėje 58 proc. individualių namų valdų yra aprūpintos individualiais rūšiavimo konteineriais.

Atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekiai savivaldybėje kasmet didėja, o mišrių komunalinių atliekų – mažėja. Auga atskirai surenkami komunalinių atliekų kiekiai, tokiu būdu prisidedama prie šių atliekų neigiamo poveikio aplinkai mažinimo.

Naudojant įvairias visuomenės informavimo priemones atliekų tvarkymo klausimais aktyviai šviečiama ir informuojama visuomenė. Kasmet didesnis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai ir pakartotiniam naudojimui, vykdomos įvairios visuomenės švietimo ir informavimo kampanijos.

Silpnybės

Klaipėdos regione kaip ir visoje Lietuvoje neįvykdyta 2020 m. valstybinė užduotis paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti mažiausiai 50 proc. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų. Tai rodo ne tik žemą rūšiuojamojo

surinkimo lygį savivaldybėse, bet ir sisteminės šalies problemas, organizuojant bei tvarkant pakuočių atliekas, gamintojų ir importuotojų vangumą efektyvinti komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymą.

Mišrios komunalinės atliekos vis dar sudaro didžiausią komunalinių atliekų srautą. Palangos miesto savivaldybėje didžioji dalis, t. y. 63 proc., surinktų komunalinių atliekų yra sudeginama termofikacinėje jėgainėje ir tik 36 proc. surinktų komunalinių atliekų (2022 m. duomenys) perdirbama ir panaudojama pakartotinai.

Iki šiol Palangos miesto savivaldybėje nėra pilnai įdiegta maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistema, didžioji dalis maisto atliekų kartu su mišrių atliekų srautu patenka į deginimo įrenginius, neišnaudojamas jų perdirbimo potencialas.

Turistams ir savivaldybės svečiams trūksta motyvacijos rūšiuoti atliekas, todėl antrinių žaliavų rūšiavimas konteineriais savivaldybėje nėra pakankamas. Mišriose komunalinėse atliekose net 41 proc. sudaro antrinės žaliavos.

Galimybės

ES ir nacionalinė finansinė parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai: rūšiuojamajam atliekų surinkimui, DGASA tinklo plėtrai.

Žiedinės ekonomikos politika bei strategija, plečiama gamintojų atsakomybė sudaro galimybes gerinti savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, plėtoti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą, bei didinti visuomenės ekologinį sąmoningumą, prisidėjimą prie atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo.

Grėsmės

Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas, motyvacija bei nusiteikimas rūšiuoti bus vangus ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintas rūšiuojamojo surinkimo bei perdirbimo užduočių vykdymas.

Nesant pakankamų privačių paruošimo perdirbimui bei perdirbimo pajėgumų, savivaldybė susidurs su sunkumais realizuoti atskirai surinktas komunalinių atliekų frakcijas.

Esant per mažam paramos lygiui rūšiuojamajam surinkimui, jo infrastruktūrai, finansinė našta bus perkelta atliekų turėtojams ir reikės didinti vietinės rinkliavos dydžius, nors gyventojai vis daugiau ir daugiau rūšiuos komunalines atliekas.

3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021–2027 m.

Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti, vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu* bei *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu*. Plėtojant Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti aukštesnio prioriteto atliekų prevencijos ir tvarkymo būdus, išlaikant žemą komunalinių atliekų šalinimo lygį bei sumažinant atliekų naudojimą energijai gauti.

Laikantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių susidarymo neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbamos, tik perdirbti nebetinkamos atliekos turėtų būti naudojamos energijos gamybai.

3.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatomos įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas*, pateiktos **Lentelė 24**. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per Palangos miesto savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, o kurios savivaldybei bendradarbiaujant su kitomis regiono savivaldybėmis per sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Lentelė 24. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Palangos miesto savivaldybėje
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės užduotys bus pasiektos savivaldybėms
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	įgyvendinus 261.1 p. nustatytas užduotis
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Palangos miesto savivaldybėje
		susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	sukurtą Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybė Savivaldybė plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteineriais bei bendradarbiaujant su Klaipėdos RATC plėtojant surinkimą per DGASA
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą;	Savivaldybė
6.	261.3.	– sudaryti galimybę butyje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarančias	Savivaldybė / Klaipėdos RATC

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Palangos miesto savivaldybėje
		pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti atliekomis surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	tinkamomis priemonėmis
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybė
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekomis surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekomis atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių	Užduotis jau įgyvendinta, esama DGASA atitinka nustatytus kriterijus

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Palangos miesto savivaldybėje
		aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	Klaipėdos RATC

3.2 Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsniu pagrindinis savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujinama Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planą, patvirtintą Palangos miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T2-288 ir numato priemones, užtikrinančias 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatytą strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos uždavinių bei Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP), Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytą užduočių įgyvendinimą.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų:**

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (pakeisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones

1.2. uždavinys. Stiprinti Palangos miesto savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiukšlinimą

2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą

2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą

2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą

2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis

3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtis

3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtis

3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

3.5. uždavinys. Vystyti buitėje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą

4.2 uždavinys. Plėtoti Palangos miesto ir Klaipėdos regiono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą

4.3 uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai

4.4 uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą

3.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo, turizmo sektoriaus vystymosi, antrinio būsto plėtros Palangoje, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Ekonominio augimo prognozės gali kisti nuo geopolitinės situacijos ir kitų priežasčių, kurias prognozuoti šiuo metu yra sudėtinga. Analizuojant pastarųjų metų gyventojų skaičiaus pokytį Palangos miesto savivaldybėje (Lentelė 4) matyti, kad per 10 metų gyventojų skaičius savivaldybėje po truputį auga, stipriai plėtojamas nekilnojamasis turtas. 2022 m. Palangos miesto savivaldybėje gyveno 19,7 tūkst. gyventojų. Palyginus su 2013 m. duomenimis, gyventojų skaičius Palangos miesto savivaldybėje padidėjo beveik 12 proc. Tikėtina, kad panašios gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos išliks ir iki 2027 m.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus pokyčio tendencijas, nekilnojamojo turto plėtrą, prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas, įskaitant pakartotinį daiktų naudojimą, pateiktas Lentelė 25.

Lentelė 25. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Palangos miesto savivaldybėje iki 2027 m.

	2022 (faktas)	2023	2024	2025	2026	2027
--	------------------	------	------	------	------	------

Komunalinės atliekos, surenkamos per KA tvarkymo sistemą, t	14 351	14 835	15 077	15 412	15 786	15 641
Namudinis kompostavimas, t	227	261	390	471	558	636
Vienkartinės pakuotės, surenkamos per USAD sistemą, t	435	444	453	462	471	480
Iš viso komunalinės atliekos, t	15 013	15 540	15 919	16 345	16 815	16 757

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis. Prognozuojama, kad per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą surenkamų atliekų kiekiai kasmet po truputį didės.

Kadangi juridinių asmenų mišrios komunalinės atliekos yra surenkamos kartu su gyventojų atliekomis, todėl vertinant komunalinių atliekų srautus ir rūšiuojamojo surinkimo užduotis buvo įtrauktos ir kitos juridinių asmenų atliekos, kurios statistiškai priskiriamos komunalinėms atliekoms. Informacija apie prognozinčius komunalinių atliekų srautus Palangos mieste 2023–2027 m. pateikta [Lentelė 26](#).

Kaip matyti iš prognozinčių atliekų srautų, savivaldybei intensyviai plėtojant rūšiuojamojo surinkimo sistemas, 2027 m. prognozuojamas ženklus (daugiau nei 2 kartus) mišrių komunalinių kiekių mažėjimas bei labai ženklus atskirai surenkamų atliekų srautų kiekių išaugimas (taip pat daugiau nei 2 kartus). Norint pasiekti 2027 m. 80 proc. atskiro surinkimo užduotį, turės būti maksimaliai išnaudojama jau sukurta rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų konteineriai, tekstilės konteineriai, DGASA, ŽAKA, surinkimas apvažiavimo būdu, papildančios sistemos, USAD sistema ir pan.) bei plėtojama nauja (maisto atliekų surinkimo konteineriai, namudinis kompostavimas, intensyvesnis žaliųjų atliekų surinkimas ir pan.).

Lentelė 26. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Palangos miesto savivaldybėje 2023–2027 m.

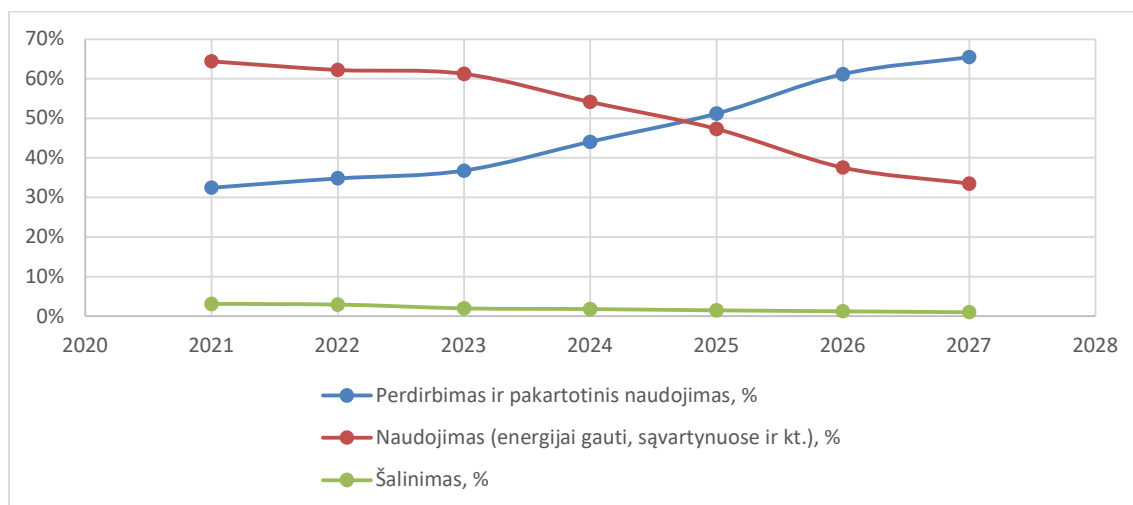
Sistema	Atliekų frakcija	2023	2024	2025	2026	2027
Komunalinių atliekų tvarkymo sistema (KATS), finansuojama VR lėšomis	Mišrios komunalinės atliekos	8 517	7 364	6 211	4 907	3 944
	<i>Atskirai surinktos komunalinės atliekos</i>	<i>6 319</i>	<i>7 713</i>	<i>9 201</i>	<i>10 878</i>	<i>11 697</i>
	Žaliosios atliekos	4 089	4 703	5 408	6 219	6 219
	Maisto atliekos	-	301	471	565	678
	Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo ir metalų atliekos)	1 252	1 628	2 117	2 752	3 302
	Didžiosios atliekos	818	900	990	1 089	1 198
	Medienos atliekos	43	48	55	63	72
	Tekstilės atliekos	43	54	68	85	106
	EEĮ, baterijų ir akumuliatorių atliekos	62	65	68	72	75
	Inertinės atliekos					
	Buityje susidarančios pavojingos atliekos	-	-	5	6	8
	Kitos atliekos					
	Pakartotinio naudojimo daiktai	10	14	20	27	38
	Iš viso komunalinių atliekų (KATS)	14 835	15 077	15 412	15 786	15 641
Namudinis kompostavimas	Žaliosios atliekos	261	300	345	396	456
	Maisto atliekos	-	90	126	162	180
USAD	Užstatinių pakuočių atliekos	444	453	462	471	480
	Iš viso komunalinių atliekų (be JA)	15 540	15 919	16 345	16 815	16 757
Juridinių asmenų (JA) komunalinės atliekos	Pakuočių atliekos	678	881	1 058	1 269	1 523
	Maisto atliekos	35	52	78	117	176
	Kitos atliekos	5 200	3 900	3 000	1 100	900
	Iš viso komunalinių atliekų (su JA)	21 452	20 753	20 480	19 301	19 355

3.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 3.4.1–3.4.5 skyriuose. Informacija apie iki 2027 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo rodiklius Palangos miesto savivaldybėje pateikta [Lentelė 27](#). Kaip keisis planuojami komunalinių atliekų tvarkymo būdai pavaizduota [Pav. 8](#).

Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybines komunalinių atliekų tvarkymo užduotis ([Lentelė 28](#)). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* priemones, 2027 m. atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis pasieks 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio savivaldybėje ([Lentelė 28](#)). Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis sudarys tik apie 1 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio. Labiausiai keisis perdirbamų ir naudojamų energijai gauti atliekų kiekių santykis. 2027 m. pavykus pasiekti 80 proc. rūšiuojamojo surinkimo užduotį, perdirbimui ir pakartotiniam naudojimui turėtų būti paruošiamas 65 proc. komunalinių atliekų, o sudeginama ar kitaip panaudojama – beveik 34 proc.

Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Palangos mieste ir regione, pavaizduoti [Pav. 9](#).

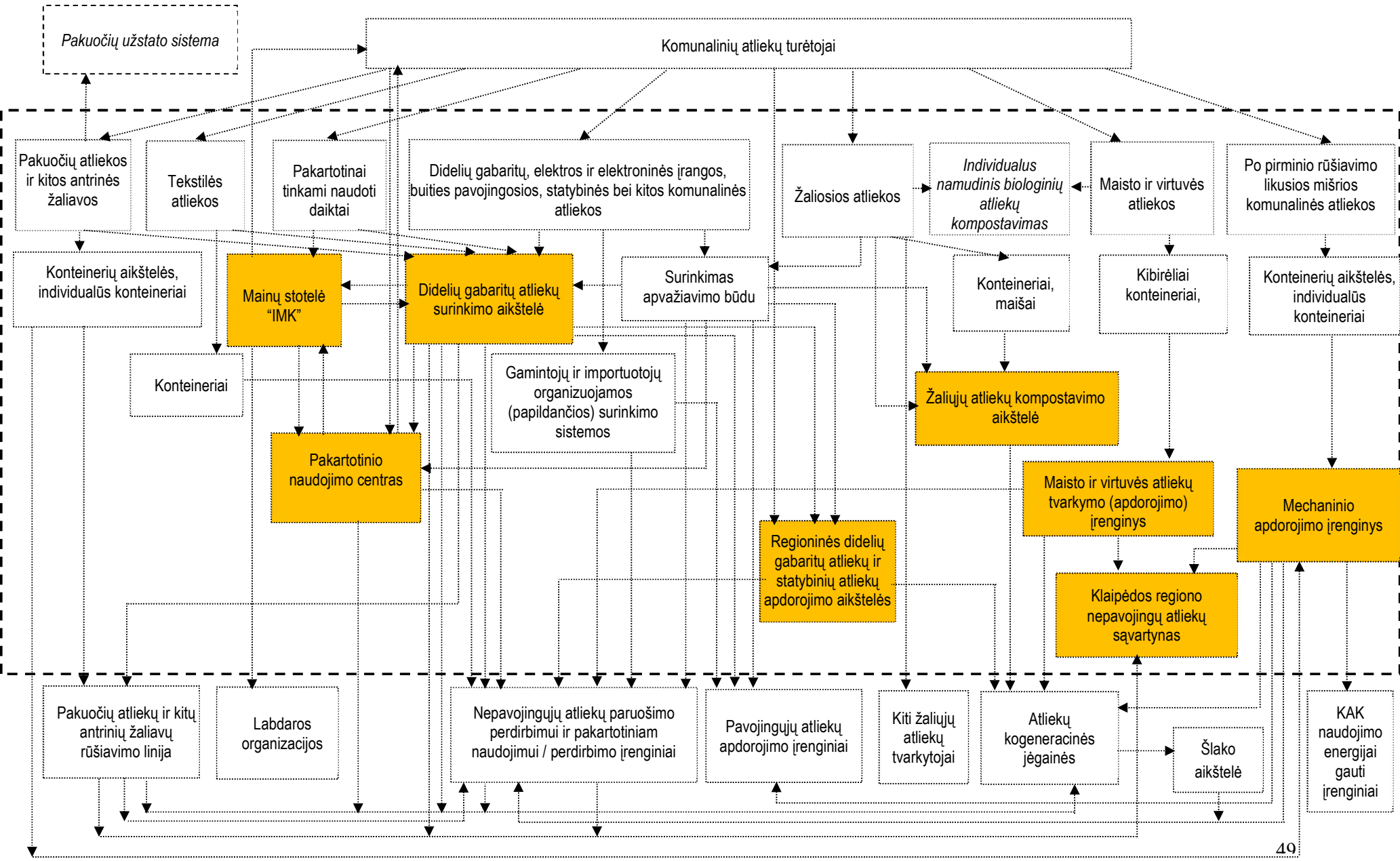
Pav. 8. Planuojamos Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tendencijos pagal atliekų tvarkymo būdus (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) iki 2027 m., proc.

Lentelė 27. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo srautai (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) pagal atliekų tvarkymo būdą Palangos miesto savivaldybėje 2023–2027 m., tonomis

	2023	2024	2025	2026	2027
Paruošimas naudoti pakartotinai	10	14	20	27	38
Perdirbimas	7 880	9 135	10 464	11 780	12 634
Naudojimas (energijai gauti, sąvartynuose ir kt.)	13 137	11 235	9 686	7 248	6 486
Šalinimas	426	368	311	245	197

Lentelė 28. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Palangos miesto savivaldybėje iki 2027 m.

Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	37%	44%	51%	61%	65%
<i>Planuojamas šalinti Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	2%	2%	2%	1%	1%
Rūšiuojamojo surinkimo užduotys					
Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis atitinkamais metais turi sudaryti ne mažiau kaip nurodytas proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	60%	65%	70%	75%	80%
<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	60%	65%	70%	75%	80%
Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų					Užduotis jau įvykdyta

Pav. 9. Komunalinių atliekų tvarkymo srantai Palangos miesto savivaldybėje, 2027 m.

3.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Iki 2027 m. Klaipėdos regione ir Palangos miesto savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.). Viešinio kampanijomis bei įvairiais projektais bus siekiama ugdyti atliekų turėtojų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).

Didelis dėmesys bus skiriamas maisto atliekų prevencijai, o tų atliekų, kurių neįmanoma išvengti – tinkamam atskirymui ir sutvarkymui, daugkartinių gaminių naudojimui, vienkartinų plastikinių gaminių vartojimo mažinimui, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų vengimui ir pan. Esant galimybėms planuojama įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą.

Lietuvoje nėra nei duomenų, nei skaičiavimo metodikos, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, todėl iki 2027 m. kiekybinis atliekų prevencijos rodiklis nenustatomas. Didžiausios pastangos bus nukreiptos į mišrių komunalinių atliekų kiekio mažinimą, siekiant, kad 2027 m. vienas gyventojas sugeneruotų ne daugiau kaip 194 kg/metus MKA (2022 m. šis rodiklis buvo 481 kg/metus).

Atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai yra išskirtas kaip atskiras atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetas. Dėl šios priežasties Palangos miesto DGASA ir joje 2023 m. įrengtoje daiktų mainų stotelėje IMK numatoma organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą ir dalijimą pageidaujantiems asmenims.

3.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Palangos mieste ir toliau planuojama skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis, parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas. Vertinama, kad pasinaudojant esamomis bei gyventojų išgytomis ir pasigamintomis kompostavimo dėžėmis, individualiose valdose bus sukompustuojama apie 456 t žaliųjų atliekų.

Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą.

Atsižvelgiant į šią užduotį, KRATC planuoja inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą Klaipėdos, Palangos miestuose bei Neringoje, dalintis šio projekto rezultatais su kitomis Klaipėdos regiono savivaldybėmis. Šio

projekto metu savanoriams namų ūkiams – individualioms valdoms bus išdalintos specialios kompostinės, pritaikytos kompostuoti visus maisto atliekas, net ir gyvūninės kilmės. Vėliau projekte dalyvavusių namų ūkių apklausos duomenys bus pristatyti visoms savivaldybėms, kurios, atsižvelgiant į demonstracinio projekto rezultatus, identifikuos šių kompostinių poreikį. Palangos miesto savivaldybė preliminariai planuoja įsigyti iki 1000 vnt. tokių kompostinių, nelaukiant demonstracinio projekto rezultatų, ir išdalinti jų pageidaujantiems namų ūkiams.

Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekiai yra prilyginti rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekiams, vertinant rūšiuojamojo surinkimo užduotis, todėl ateityje turės būti inventorizuotos visos gyventojų naudojamos kompostinės. Be to, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, bus skatinamas namudinis kompostavimas ir kompostuojantiems atliekų turėtojams galės būti taikomas diferencijuotas apmokestinimas (mažesnė įmoka).

Palangos mieste ir toliau bus teikiama žaliųjų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu paslauga bei planuojama šiam tikslui naudoti konteineriais (Lentelė 29). Planuojama, kad įdiegus papildomas žaliųjų atliekų surinkimo priemones, numatytas Lentelė 29, Palangos mieste atskirai bus surenkama ir sukompostuojama virš 6 tūkst. tonų žaliųjų atliekų (Lentelė 26), surinktų Palangos miesto savivaldybėje.

Palangos mieste jau sukurta infrastruktūra atskirai surinktų žaliųjų atliekų kompostavimui (Kretingos rajone adresu Jurgučio g. 13, Joskaudų k., veikia žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė), tačiau dėl augančių surenkamų žaliųjų atliekų kiekių iki 2027 m. planuojama įgyvendinti Palangos ŽAKA plėtros ir pajėgumų didinimo projektą, atnaujinti kompostavimo įrangą, gerinti komposto kokybę. Palangos ŽAKA pajėgumus planuojama išplėsti iki 4,5 tūkst. t/metus.

Lentelė 29. Palangos miesto savivaldybės esamos ir planuojamos namudinio kompostavimo bei žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonės

Turimas kompostavimo dėžių skaičius, vnt.	Papildomų kompostavimo dėžių poreikis, vnt.	Bendras kompostavimo dėžių skaičius 2027 m.	Turimas žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių skaičius, vnt.		Planuojamas žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių poreikis, vnt.		Bendras žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių skaičius 2027 m.
			Individu a-lių namų valdoms	Daugia bučiam s, juridi-niams asmeni ms	Individu a-lių namų valdoms	Juridi-niams asmeni ms	
828	iki 1000 vnt. maisto atliekoms	1 828	1080 įsigyta, 660 išdalinta	-	2 500	-	2 500

Šaltinis: Savivaldybės duomenys, 2022 m.

Kaip jau buvo minėta, Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba

užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.

Planuojama, kad nuo 2024 m. visiems Palangos miesto gyventojams bus teikiama maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslauga (Lentelė 30). Vertinama, kad gyventojams pripratus prie maisto atliekų rūšiavimo, 2027 m. bus surenkama apie 33 kg/gyv. maisto atliekų (be žaliųjų atliekų).

Lentelė 30. Palangos mieste planuojamos maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonės ir planuojami surinkti maisto atliekų kiekiai

Gyvenvietė > 2000 gyv.	Gyven- tojų skaičius , 2022 m.	Turimas maisto atliekų surinkimo konteinerių skaičius, įsk. jau suplanuotus įsigyti iki 2023 m. pabaigos, vnt.		Planuojamas papildomas maisto atliekų surinkimo konteinerių poreikis, vnt.		2027 m. planuojama s surinkti maisto atliekų kiekis, t
		Individua- lių namų valdoms	Daugiabu- čiams namams	Individua- lių namų valdoms	Daugiabu- čiams namams	
Palanga	19 724	3 500	36	Iki 1 000*	50	678

* *preliminarus kompostinių poreikis*

Šaltinis: Savivaldybės duomenys, 2022 m.

Surinktų maisto atliekų apdorojimui Dumpių k., Klaipėdos r. projektuojami regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai (kurių pajėgumas ne mažesnis kaip 6 673 t/metus), depakeryje atskiriant priemaišas ir pakuotes nuo švarios biomasės, tinkamos biodujų gamybai ir laukų tręšimui.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto / virtuvės atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Diegiant maisto / virtuvės atliekų atskiro surinkimo iš gyventojų sistemą, bus svarstoma galimybė į šią sistemą ateityje įtraukti ir viešojo maitinimo įstaigas.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 3.4.5 skyriuje.

3.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, didžiausias atliekų tvarkymo prioritetetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje.

Palangos miesto savivaldybė yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VšĮ „Žalioji taškas“, VšĮ „Gamtos ateitis“¹⁴ ir VšĮ

¹⁴ VšĮ „Gamtos ateitis“ nuo 2023-01-01 perdavė visas teises ir pareigas, organizuojant gamintojų ir importuotojų pakuočių atliekų tvarkymą, Gamintojų ir importuotojų asociacijai „Gamtos ateitis“

„Pakuočių tvarkymo organizacija“¹⁵ – bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo savivaldybėje. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, savivaldybė iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka buvo atliktos viešojo pirkimo procedūros pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti, ir 2022-12-30 sudarytas susitarimas su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl 2015-05-29 pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo laikinosios sutarties Nr. GA/05/29-1 sutarties dalyko pakeitimo.

Palangos miesto savivaldybėje gerai išvystyta pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra, užbaigus įgyvendinti investicinį projektą „Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Palangos mieste“, sukurtos dar palankesnės sąlygos rūšiuoti atliekas, tačiau bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, rūšiavimo infrastruktūra toliau bus tobulinama ir prižiūrima. Preliminarus papildomų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Palangos mieste pateiktas **Lentelė 31**. Numatoma plėtoti daugiabučių namų bei viešųjų erdvių rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, įrengiant papildomas aikšteles su konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, naujus atliekų turėtojus aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais bei visas individualias valdas papildomu stiklo atliekų rūšiavimo konteineriu.

Kaip buvo minėta 2.6 skyriuje, patys žemiausi rūšiavimo rezultatai (mažiausi tinkamai išrūšiuoti ir sutvarkyti kiekiai) yra daugiabučiuose gyvenančių gyventojų, kurie naudojami bendro naudojimo konteineriais, tad šiai tikslinei grupei turės būti skiriamas didžiausias dėmesys, skatinant rūšiuoti atliekas ir naudotis jau sukurta rūšiavimo infrastruktūra.

Atsižvelgiant į tai, kad dideli pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekiai patenka į mišrias atliekas, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo potencialas yra didelis, todėl planuojama, kad iki 2027 m. atskirai surenkamų šių atliekų kiekiai turėtų išaugti bene keturis kartus (vertinant su priemaišomis) (**Lentelė 26**). Atliekų turėtojams ir miesto svečiams bei turistams bus suteikiama visa reikalinga informacija, kaip teisingai rūšiuoti atliekas, didelį dėmesį planuojama skirti švietimo kampanijoms, ir toliau bus plėtojama rūšiavimo infrastruktūra (**Lentelė 31**).

Lentelė 31. Preliminarus papildomų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Palangos mieste

Papildomas individualių konteinerių poreikis, įsk. poreikį juridiniams asmenims, vnt.		Planuojamas kolektyvinių pakuočių atliekų surinkimo konteinerių ir aikštelių poreikis, vnt.			
Pakuočių atliekoms, 0,24 m ³	Stiklo atliekoms, 0,12 m ³	Popieriui	Plastikui	Stiklui	Konteinerių aikštelės/ pastatymo vietos
1500	3500	120			21

Šaltinis: Savivaldybės duomenys, 2022 m.

¹⁵ VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

3.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatytos šios rūšiuojamojo surinkimo plėtos užduotys:

- sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;
- atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- pastatyti specialius kontenerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą bei apmokestinamųjų gaminių tvarkymą). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiro surinkimo būdai, t. y. surinkimas apvažiavimo būdu (apvažiuojamasis surinkimas, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą) bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita). Konkreti aukščiau išvardintų atliekų surinkimo ir išvežimo tvarka bus patikslinta savivaldybės Komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse.

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei naudotų padangų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos bei padangų gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys įsipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su KRATC sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų surinkimo KRATC įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo.

DGASA tinklo plėtra. Palangos miesto savivaldybėje *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane* numatyta užduotis – iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą, kad kaimo vietovėse DGASA būtų įrengta ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, jau yra įgyvendinta, papildoma DGASA nėra planuojama.

Kadangi esama DGASA yra skirta gyventojams aptarnauti, ja negali naudotis juridiniai asmenys, pas kuriuos taip pat susidaro didelių gabaritų atliekos, todėl papildomai numatyta Dumpių k., Klaipėdos r. įrengti regioninę DGASA, skirtą atliekų priėmimui tik iš juridinių asmenų.

Per DGASA surenkami nemaži **statybinių atliekų** kiekiai, kurių apdorojimui reikalinga regioninė infrastruktūra. Šiuo tikslu planuojama praplėsti didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r., numatant joje ir statybinių atliekų rūšiavimo ir apdorojimo veiklą.

Pavojingųjų atliekų surinkimas ir tvarkymas. Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybės, organizuodamos komunalinių atliekų surinkimo sistemas, turi užtikrinti atskiro buitės pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas DGASA ir apvažiavimo būdu. Siekiant pagerinti šių atliekų surinkimo efektyvumą, Palangos miesto savivaldybė planuoja įsigyti ir gyventojams išdalinti specialias dėžutes – nedidelius konteinerius, skirtus buityje susidarančioms pavojingosioms atliekoms surinkti ir laikyti namuose. Šiose dėžutėse sukauptas atliekas gyventojai galės patys pristatyti į DGASA arba atnešti į surinkimo vietą, kuomet surinkimas bus vykdomas apvažiavimo būdu. Suteikiant namų ūkiams tokias dėžutes, bus atkreipiamas papildomas dėmesys į buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimo būtinumą. *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* numatyta, kad KRATC parengs buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimo vadovą, kuris bus skirtas gyventojams ir suteiks visą būtiną informaciją, kaip tinkamai rūšiuoti pavojingąsias atliekas.

Tekstilės atliekų surinkimas. Tekstilės atliekų atskiras surinkimas ir toliau numatomas per DGASA bei vykdant konteinerinį šių atliekų surinkimą visoje savivaldybės teritorijoje. Šiuo metu Palangos mieste įrengta ir aptarnaujama 20 vnt. tekstilės atliekų konteinerių, didesnė plėtra kol kas neplanuojama. Tekstilės konteineriai skirti labdarai tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms.

3.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros išlaikymas bei plėtra ir toliau bus vykdoma regioniniu principu. Planuojamu laikotarpiu numatyta atlikti regioninio mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginio Dumpių k., Klaipėdos r., kapitalinį remontą bei vėliau modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą, taip pat gaminti kietąjį atgautąjį kurą. Tuo tikslu esamoje MA linijoje būtų įrengiami optiniai separatoriai (2 vnt.) ir windshifter'is su priklausiniais. Atlikus numatytą modernizavimą planuojama, kad antrinių žaliavų atskyrimas turėtų išaugti iki 3–3,5 tūkst. t/m, bei įrenginiuose būtų numatyta galimybė pagaminti apie 20 tūkst. t/m kietojo atgautojo kuro.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui energetinę vertę turinčios atliekos, įskaitant ir mišrių komunalinių atliekų sraute esančias biologiškai skaidžias atliekas, ir toliau bus tiekiamos energijos gamybai į UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę. UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje ir toliau planuojama energijai naudoti Klaipėdos regione susidarančias gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas.

Nuo 2016 m. mišrių komunalinių atliekų šalinimas ir biologiškai skaidžių atliekų šalinimas sąvartyne yra visiškai nutrauktas, t.y. visos mišrios atliekos rūšiuojamos mechaninio apdorojimo įrenginyje, atskiriant inertines atliekas (jos panaudojamos sąvartyne konstrukciniais ar atliekų perdengimo tikslais) bei perdirbimui tinkamas antrines žaliavas, o likęs srautas nukreipiamas į UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę. Sąvartyne šalinami tik naudojimui netinkami likučiai (1,2 – 1,5 proc. nuo mišrių atliekų srauto). Vertinama, kad 2027 m. šalinamos Palangos miesto savivaldybės komunalinės

atliekos sudarys tik apie 1 proc. nuo susidarančių komunalinių atliekų kiekio (Lentelė 28). Sąvartyne taip pat gali būti šalinamos gatvių sąšlavos, asbesto atliekos, bei statybinių atliekų apdorojimo metu ar didelių gabaritų atliekų apdorojimo metu gauti likučiai, kurie netinkami nei perdirbimui, nei naudojimui energijai gauti. Šių atliekų šalinimas įvertintas *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane*.

3.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

Pirmą kartą į *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą* yra įtrauktos šiukšlinimo prevencijos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti aplinkos šiukšlinimą ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas:

- organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose;
- įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas;
- išplėsti antrinių žaliavų ir (ar) kitų atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonių (rūšiavimo konteinerių, rūšiuojamąsias šiukšliadėžes) tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse, paplūdimiuose, viešųjų renginių metu), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą;
- siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose;
- organizuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą.

3.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Iki 2023 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo vienintelė viešoji paslauga, kurios kaina nereguliuojama. Paskutiniaisiais metais didėjant gyventojų nepasitenkinimui dėl taikomo skirtingo komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimo savivaldybėse ir ženklaus vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už paslaugas dydžio skirtumo, Aplinkos ministerijos iniciatyva buvo imtasi veiksmų, siekiant sukurti efektyvesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apmokestinimo sistemą.

LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plane buvo numatyta patvirtinti atliekų kainodaros principus, taikomus komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms. Atitinkamai 2021 m. gruodžio 23 d. priimti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai (įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.) dėl reguliuojamos komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros įvedimo, suteikiant papildomas funkcijas nepriklausomai reguliavimo institucijai – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (VERT).

2023 m. sausį įsigaliojus naujam reguliavimui, VERT pagal savo patvirtintą Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodiką (patvirtinta 2022 m. gruodžio 30 d.) nustatys regionines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainas ir prižiūrės, kaip jos taikomos. Regioninė kaina bus nustatoma 3 metų laikotarpiui, ją sudarys regioninio atliekų tvarkymo centro (RATC) reguliuojama kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis. Į regioninę kainą nebus įskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų sąnaudos.

Nuo 2023 m. RATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalo pagrįsti ir suderinti su VERT. Be to, Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitime numatyta, kad RATC privalo sumokėti VERT 0,95 procento praėjusių kalendorinių metų RATC reguliuojamosios veiklos pajamų.

Taigi komunalinių atliekų, kurias savo įrenginiuose tvarkys KRATC, tvarkymo kainą nuo 2024 m. tvirtins VERT. Kadangi reguliuojama kaina skaičiuojama pirmą kartą 2023 m., šiuo metu dar nėra galutinio aiškumo, kokia ji bus patvirtinta nuo 2024 m.

Reguliuojama kainos dalis skirtinguose RATIC skiriasi, bet galutinėje rinkliavoje ar kitoje įmokoje už komunalinių atliekų tvarkymą tai gali sudaryti vidutiniškai apie 50 proc.

Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į VERT nustatytas regionines kainas, taip pat vadovaudamosi LR Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis bei savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais (atskirai pasitvirtina kiekviena savivaldybė), pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninės kainos patvirtinimo privalės pagal naują tvarką nustatyti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius.

Pažymėtina, kad savivaldybių tarybos, patvirtindamos rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, turi įvertinti, ar jų mokama suma už paslaugas **neviršys 1 proc.** vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų. Jei apskaičiuotas rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydis už atliekų tvarkymo paslaugas viršys 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų, savivaldybės iš naujo turės įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir perskaičiuoti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydį, kad jis neviršytų 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų.

4 PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANAS 2021–2027 m.

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos **Lentelė 32**. Šiame priemonių plane numatytas preliminarus investicijų poreikis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektams, lėšų poreikis visuomenės švietimui bei finansavimo šaltiniai.

2021–2027 metų vykdymo laikotarpiu bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota bei projektuojama regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – maisto atliekų apdorojimo įrenginiai. Taip pat bus eksploatuojama esama DGASA, išplėsta esama kompostavimo aikštelė Joskauduose, eksploatuojamas Klaipėdos regioninis sąvartynas, regioninis MA įrenginys, Didžiųjų atliekų (baldų) apdorojimo aikštelė, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principai Palangos miesto savivaldybėje iš esmės išliks tokie patys, kaip yra suplanuota ir numatyta *Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane*, patvirtintame Palangos miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T2–288, t. y. ir toliau bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas, o mišrios komunalinės atliekos po apdorojimo regioniniame MA įrenginyje bus perduodamos energijos gamybai biokuro ir atliekų termofikacinei jėgainei Klaipėdoje.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo naudoti pakartotinai bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant

technines priemonės (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę. 3 skyriuje pateiktas detalesnis *Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

Lentelė 32. Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)								
1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones								
1.1.1. Esant poreikiui, sukurti KRATC išmaniąją programėlę apie KRATC teikiamas paslaugas su galimybe integruoti savivaldybių informaciją (apie teikiamas komunalinių atliekų surinkimo paslaugas, atliekų surinkimo grafikus, remonto dirbtuves, labdaros organizacijas, maisto prekių planavimą, vietinės rinkliavos savitarną ir pan.)	KRATC	2025 m.	VR, KRATC, kitos lėšos	60,0	72,6			60,0
1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas	KRATC, savivaldybė	2023-2026 m.	2021-2027 ESF, VR, KRATC, VB, kitos lėšos	300,0	363,0		152,9	147,1
1.1.3. Vykdyti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, taikyti atsakomybę už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus	Savivaldybė	2023-2027 m.	VR, SB, KRATC, kitos lėšos	150,0	150,0			
1.2. uždavinys. Stiprinti Palangos miesto savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
1.2.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	Savivaldybė, KRATC	2022-2027 m.	SB, KRATC, kitos lėšos	30,0	30,0			
1.2.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslumą)	Savivaldybė, KRATC	2022-2027 m.	SB, KRATC, kitos lėšos					
2 tikslas. Mažinti susidaranti komunalinių atliekų kiekį ir šiukslinimą								
2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą								
2.1.1. Esant galimybėms įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą	Savivaldybė	2023-2027 m.	VB, SB	100,0	121,0			100,0
2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidaranti komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą								
2.2.1. Organizuoti viešinimo kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinius gaminius, skatinančią rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo (1.1.2 priemonės dalis)	KRATC	2023-2027 m.	2021-2027 ESF, VR, KRATC, kitos lėšos					
2.2.2. Savivaldybės ir komunalinių atliekų vežėjo internetiniuose puslapiuose pavišinti KRATC parengtas rubrikas apie buityje susidaranti pavojingųjų atliekų vengimą, alternatyvių valymo	Savivaldybė	2025 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
<p>priemonių naudojimą ir pan. bei tinkamą buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimą (1.1.2 priemonės dalis)</p> <p>2.2.3. renginių metu riboti viekanrtinių indų ir priemonių naudojimą, taikyti užstato sistemą</p> <p>2.2.4. plėtoti geriamojo vandens stoteles/fontanėlius 100 000 Eur</p>								
2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą								
2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą, įrengiant stotelę Palangos DGASA	KRATC	2023 m.	SB, VR, 2021-2027 ESF, KRATC, kitos lėšos	23,5	28,5		23,5	
2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) ar tam skirtomis surinkimo priemonėmis	KRATC	2023–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose	KRATC, savivaldybė	2023–2027 m.	SB, kitos lėšos					
2.4.2. Organizuoti ar dalyvauti viešųjų erdvių šiukšlių rinkimo akcijose, į jas įtraukti ugdymo įstaigų auklėtinius bei kitus savanorius	Savivaldybė	2023–2027 m.	VB, SB, kitos lėšos					
2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą	Savivaldybė	2023–2027 m.	SB, GI, kitos lėšos					
2.4.4. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose (10 vnt.)	Savivaldybė	2022–2027 m.	SB, VB, kitos lėšos	100,0	121,0			100,0
2.4.5. Organizuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą	Savivaldybė	2023 m.	VB, SB, kitos lėšos					
2.4.6. Teikti informaciją gyventojams apie asbesto atliekų priėmimo šalinimui galimybes, namų ūkiams naudojantis paramos lėšomis asbestinių stogų keitimui	KRATC	2022 – 2027 m.	KRATC, kitos lėšos					
3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius								
3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
3.1.1. Skatinti namudinį kompostavimą žaliosioms ir (ar) maisto atliekomis, pavyzdžiui kompostuojantiems atliekų turėtojams taikyti diferencijuotą apmokestinimą ar kt.	Savivaldybė	2024–2027 m.	-					
3.1.2. Parengti ir platinti atliekų turėtojams maisto atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje)	KRATC, savivaldybė	2023–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos	3,0	3,6			3,0
3.1.3. Esant poreikiui bei galimybėms, aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis, skirtomis kompostuoti žaliosioms ir (ar) maisto atliekas, Palangos m.s. individualių namų gyventojus, Palangos m. sav. Poreikis – iki 1000 vnt. maisto atliekų kompostinių;	Savivaldybė	2023–2027 m.	SB, VR, KRATC, VB, kitos lėšos	<i>lėšų poreikis numatyta s prie 3.2.1 priemonės</i>				
3.1.4. Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus pagal KRATC parengtą kompostuojančių namuose namų ūkių inventorizavimo instrukciją	Savivaldybė	2024–2027 m.	SB, VR, kitos lėšos					
3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtis								
3.2.1. Įsigyti ir aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo konteneriais, virtuviniais kibirėliais, kompostinėmis (su APVA parama įsigyta 12,5 tūkst. vnt. surinkimo priemonių (kontenerių ir kibirėlių), papildomas Palangos m.	Savivaldybė	2022–2023 m.	SB, VR, 2021–2027 ESF, VB, kitos lėšos	167,7	202,9	167,7		
				364,7	441,3		364,7	

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
sav. poreikis - 50 vnt. bendro naudojimo konteinerių ir iki 1000 vnt. kompostinių)								
3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams	Savivaldybė	2024–2027 m.	VR					
3.2.3. Plėtoti žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo apimtis (<i>žaliųjų atliekų surinkimui individualių konteinerių poreikis: Palangos m. sav. – 2 500 vnt.</i>)	Savivaldybė	2023–2027m.	VR, kitos lėšos	162,5	196,6		162,5	
3.2.4. Įgyvendinti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringo ir kontrolės sistemą	KRATC, Savivaldybė	2024–2027 m.	SB, VR, KRATC, kitos lėšos					
3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtis								
3.3.1. Skatinti nekilnojamojo turto vystytojus projektuoti bei įrengti konteinerių aikšteles su rūšiavimo konteineriais naujai projektuojamuose ir statomuose daugiabučių gyvenamųjų namų kvartaluose ir (ar) poilsio bei viešbučių paskirties statinių teritorijose	Savivaldybė	2022–2027 m.	SB, VR					
3.3.2. Užbaigti individualių namų ir juridinių asmenų aprūpinimą konteineriais pakuočių atliekomis ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti bei jais aprūpinti naujus objektus, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių	Savivaldybė, GI	2023–2027 m.	GI, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
atliekų tvarkymą (ind. konteinerių pakuočių atliekoms poreikis - 1 500 vnt., individualių stiklo konteinerių - 3500 vnt.)								
3.3.3. Plėtoti ir (ar) rekonstruoti daugiabučių namų bei viešųjų erdvių rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, įrengiant papildomas aikšteles ar vietas su konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą (<i>Palangos m. sav. poreikis - 21 aikštelė su 120 vnt. konteinerių</i>)	Savivaldybė, GI	2023-2027 m.	GI, kitos lėšos					
3.3.4. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugos bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtos, priežiūros paslaugos teikimo administravimą	Savivaldybė, GI	2023-2027 m.	GI, kitos lėšos					
3.3.5. Savivaldybės bei komunalinių atliekų vežėjo internetiniuose puslapiuose skelbti KRATC parengtas rūšiuojamųjų atliekų tvarkymo atmintines	Savivaldybė	2024 m.	VR, KRATC, GI, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.4.1. Plėsti buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą ir per DGASA) (su APVA parama Palangos m. sav. įsigijo 20 vnt. tekstilės konteinerių)	Savivaldybė	2022–2023 m.	SB, VR, VB, kitos lėšos	20,50	24,81	20,50		
3.4.2. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	KRATC, GI	2023–2027 m.	GI, kitos lėšos					
3.4.3. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	KRATC, GI	2023–2027 m.	GI, VR, kitos lėšos					
3.4.4. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	KRATC, savivaldybė	2023–2027 m.	VR, kitos lėšos					
3.4.5. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu	Savivaldybė	2023–2027 m.	VR					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
3.4.6. Teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA, didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelę arba statybinių atliekų rūšiavimo aikštelę Dumpių k., Klaipėdos raj. paslaugą, iš anksto patvirtinus tokių papildomų paslaugų kainodarą	Savivaldybės įmonės	2023-2027 m.	Privačios lėšos, kitos lėšos					
3.5. uždavinys. Vystyti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.5.1. Organizuoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą ir pan.)	Savivaldybė	2025-2027 m.	VR, kitos lėšos					
3.5.2. Plėsti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti specialių konteinerių tinklą, plėtoti surinkimą per DGASA) (rūšiavimo konteinerių/dėžučių poreikis Palangos m. sav. – 2000 vnt. individualių konteinerių/dėžučių)	Savivaldybė	2023-2027 m.	SB, VR, 2021-2027 ESF, VB, kitos lėšos	47,1	56,9		47,1	
4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančią komunalinių atliekų tvarkymą								
4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą								
4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	Savivaldybė	2022-2027 m.	VR					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
4.1.2. Nustatyti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, atsižvelgiant į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą regioninę kainą	Savivaldybė	2023-2027 m.	VR, SB					
4.1.3. Įdiegti ir taikyti įrangą (įskaitant ir programinę) konteinerių ištuštinimo identifikavimui ir, esant poreikiui, atliekų turėtojų apmokestinimui	Savivaldybė, komunalinių atliekų vežėjas	2024-2027 m.	VR, SB	100,0	121,0			100,0
4.1.4. Siekiant optimizuoti būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas, atlikti DGASA galimų valdymo modelių optimizavimo analizę ir įgyvendinti pasirinktą optimaliausią variantą	Savivaldybė	2024-2027 m.	VR, SB					
4.2. uždavinys. Plėtoti Palangos miesto savivaldybės ir Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą								
4.2.1. Įgyvendinti maisto atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo Klaipėdos RATC projektą Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2023 m.	2014-2020 ESF, VR, KRATC, kitos lėšos	2 100,0*	2 541,0	2 100,0		
4.2.2. Įrengti DGASA, skirtą atliekų priėmimui iš juridinių asmenų Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2023-2025 m.	KRATC, kitos lėšos	215,0*	260,2			215,0
4.2.3. Praplėsti didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelę Uosių g., Dumpių k.,	KRATC	2023-2025 m.	KRATC, VR, kitos lėšos	645,0*	780,5			645,0

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
Klaipėdos r., numatant joje ir statybinių atliekų rūšiavimo ir apdorojimo veiklą								
4.2.4. Įgyvendinti Palangos ŽAKA plėtros ir pajėgumų didinimo projektą, atnaujinti kompostavimo įrangą, gerinti komposto kokybę	KRATC	2023–2027 m.	2021–2027 ESF, VB, KRATC, VR, kitos lėšos	700,0	847,0		700,0	
4.2.5. Atlikti regioninio mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginio Dumpių k., Klaipėdos r., kapitalinį remontą	KRATC	2023–2025 m.	KRATC, VR, kitos lėšos	1 000,0*	1 210,0			1 000,0
4.2.6. Modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r., pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą	KRATC	2023–2027 m.	VB, KRATC, VR, kitos lėšos	1 500,0*	1 815,0		1 500,0	
4.2.7. Dalinai rekultivuoti Klaipėdos regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno 1 ir 2 sekcijas Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2023–2025 m.	KRATC, VR, kitos lėšos	500,0*	605,0			500,0
4.3. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
4.3.1. Eksploatuoti Klaipėdos regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną, kaupti lėšas jo uždarymui	KRATC	2022–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
4.3.2. Eksploatuoti Palangos DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA Dumpių k., Klaipėdos r., jeigu su savivaldybe nebus susitarta kitaip	KRATC	2022–2027 m.	VR, GI, KRATC, kitos lėšos					
4.3.3. Eksploatuoti Palangos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę	KRATC	2022–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
4.3.4. Eksploatuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2022–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
4.3.5. Eksploatuoti maisto atliekų apdorojimo įrenginius Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2024–2027 m.	VR, KRATC, kitos lėšos					
4.3.6. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų apdorojimo ir statybinių atliekų rūšiavimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2025–2027 m.	VR, KRATC, privačios lėšos, kitos lėšos					
4.4. uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą								
4.5.1. Nustatyta tvarka vykdyti komunalinių atliekų sudėties tyrimus	KRATC	2022–2027 m.	VR, KRATC					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis				
				tūkst. Eur be PVM	tūkst. Eur su PVM	tame tarpe priemonių, finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM		
						2014-2020 ESF, VB	2021-2027 ESF, VB	SB, VR, KRATC, kitos L
4.5.2. Vykdyti surinktų ir perduotų tvarkyti komunalinių atliekų, įskaitant ir surinktas atliekas per papildančias atliekų surinkimo sistemas, apskaitą	Savivaldybė, KRATC	2022-2027 m.	VR, KRATC					
4.5.3. Sukurti duomenų apie susidariusias ir sutvarkytas juridinių asmenų komunalines atliekas (pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, biologinių atliekų ir kt.) duomenų bazę, kaupti ir analizuoti šiuos duomenis, jeigu teisės aktai nenumato kitaip	KRATC, savivaldybė	2023-2027 m.	VR, KRATC					
Iš viso, tame tarpe:				8 109,0	9 811,9	2 288,2	2 950,7	2 870,1
<i>Visuomenės švietimui, įtraukimui, pilotiniams projektams regiono mastu</i>				<i>363,0</i>	<i>439,2</i>	<i>0,0</i>	<i>152,9</i>	<i>210,1</i>
<i>Tame tarpe Palangos m. sav. indėlis į regioninę viešinimo kampaniją</i>				<i>35,3</i>	<i>42,7</i>		<i>35,3</i>	
Rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros ir kompostavimo namų sąlygomis plėtrai, atliekų prevencijai				1 301,0	1 574,2	188,2	597,8	515,0
<i>Atliekų tvarkymo įrenginių, infrastruktūros plėtrai, atnaujinimui</i>				<i>6 445,0</i>	<i>7 798,5</i>	<i>2 100,0</i>	<i>2 200,0</i>	<i>2 145,0</i>
Iš viso tik Palangos miesto savivaldybės priemonės:				1 786,0	2 161,0	188,2	1 297,8	300,0
Iš viso Klaipėdos regioninės ar kelių savivaldybių (bendros) priemonės:				6 323,0	7 650,8	2 100,0	1 652,9	2 570,1

* Preliminarus bendras investicijų poreikis regioninei (bendrai) infrastruktūrai.

Finansavimo šaltinių trumpiniai:

2014-2020 ESF – 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos,

2021-2027 ESF – 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos,

GI – gamintojų ir importuotojų lėšos,

KRATC – KRATC lėšos,
SB – savivaldybės biudžeto lėšos,
VB – valstybės biudžeto lėšos,
VR – vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą lėšos.

Atsižvelgiant į 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje numatytus veiksmus – didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus bei plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus, planuojama, kad dalis Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytų priemonių galės būti dalinai finansuojamos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir (ar) valstybės biudžeto lėšomis.

Regioninė pažangos priemonė 02-001-06-10-01 (RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojama suplanuota atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklo plėtra (priemonė 2.3.1), maisto atliekų ir pavojingųjų atliekų surinkimo priemonės (priemonės 3.2.1 ir 3.5.2, jeigu bus tinkama, tuomet ir 3.2.3) bei visuomenės informavimo kampanija (1.1.2). Preliminarus lėšų poreikis – 470,6 tūkst. Eur be PVM, jis bus tikslinamas rengiant pažangos priemonę. Palangos miesto savivaldybės indėlis pažangos priemonėje bus tikslinamas, Aplinkos ministerijai parengus ir patvirtinus pažangos priemonės aprašą ir Klaipėdos regionui rengiant pažangos priemonę.

Pažangos priemonė 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojamas biologinių atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo ar plėtos projektas (esamos ŽAKA modernizavimas ir plėtra), namudinio kompostavimo dėžių išigijimas bei mechaninio apdoravimo įrenginio modernizavimas (konkurso laimėjimo atveju).

5 PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Palangos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, pateiktos Lentelė 32;
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma Lentelė 33):

Lentelė 33. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPT P punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1-260.2	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarantių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	37%	44%	51%	61%	65%
		Faktinė reikšmė
260.3	Planuojamas šalinti Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarantių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	2%	2%	2%	1%	1%
		Faktinė reikšmė

VAPT P punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybėms/regionui							
261.1	<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Palangos miesto savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	60%	65%	70%	75%	80%
		<i>Faktinė reikšmė</i>
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Siektina reikšmė</i>	1	1	1	1	1
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	1	1	1	1	1
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...

Priedai

Priedų sąrašas:

1 priedas. Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano priemonių įgyvendinimo analizės rezultatai.

Palangos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano priemonių įgyvendinimo analizės rezultatai

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
1 tikslas. Skatinti atliekų prevenciją, užtikrinant, kad Palangos miesto savivaldybės teritorijoje susidarantių komunalinių atliekų kiekis mažėtų arba bent jau išliktų stabilus ekonominio augimo sąlygomis.				
1.1. uždavinys. Šviesti ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos srityje				
1.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti leidinius, straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.)	PMSA	2014-2020 m.	Taip	
1.2. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis				
1.2.1. Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje)	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2014 m.	Taip	
1.2.2. Įgyvendinti biologinių atliekų rūšiavimo ir kompostavimo namų ūkio sąlygomis kontrolės ir monitoringo sistemą	PKŪ ar kitas KA vežėjas	2014-2020 m.	Taip	Identifikuoti atliekų turėtojai, kuriems suteiktos kompostinės
1.3. uždavinys. Skatinti atliekų prevencijos veiklą ir paruošimo pakartotiniam naudojimui tinklus				

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
1.3.1. Viešinti informaciją apie savivaldybės teritorijoje ir/ar Klaipėdos regione veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo	PMSA, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
1.3.2. Organizuoti pakartotiniam naudojimui tinkamų produktų (baldų, elektros ir elektroninės įrangos, drabužių ir kt.) priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje	KRATC, PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2014-2020 m.	Taip	Įgyvendinta tik 2023 m.
2 tikslas. Skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo (įskaitant kompostavimo) ir naudojimo apimtį				
2.1. uždavinys. Plėsti antrinių žaliavų (įskaitant pakuočių atliekas) rūšiuojamojo surinkimo ir perdirbimo apimtį				
2.1.1. Aprūpinti individualius namus, bendro naudojimo teritorijas ir juridinius asmenis konteineriais pakuočių atliekomis ir antrinėms žaliavoms rūšiuoti (iš viso 2750 vnt. (komplektų)), bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.1.2. Įrengti antrinių žaliavų ir mišrių komunalinių atliekų surinkimo kolektyviniais konteineriais aikšteles (įrengiant pusiau požeminius, požeminius ir/ar antžeminius konteinerius) prie daugiabučių ir viešosiose erdvėse (sutvarkant esamas aikšteles, jas pilnai rekonstruojant į požemines – 83 vnt.)	PMSA, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.1.3. Organizuoti atskirą antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimą kolektyviniais	PMSA, PKŪ ar kitas KA	2014-2020 m.	Taip	

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
konteineriais bei kitomis priemonėmis (pvz. spec. maišais) iš daugiabučių namų ir viešųjų vietų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	vežėjas, gamintojai ir importuotojai			
2.1.4. Organizuoti atskirą antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimą iš individualių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.1.5. Organizuoti atskirą antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimą iš juridinių asmenų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	Gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.1.6. Atnaujinti ir patvirtinti atnaujintą antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemą	PMSA	2014 m.	Taip	Schema patvirtinta 2009 m.
2.1.7. Įrengti rūšiavimo šiukšliadėžes antrinėms žaliavoms ir mišrioms komunalinėms atliekoms rūšiuoti viešose erdvėse (250 vnt.)	PMSA, gamintojai ir importuotojai	2015-2020 m.	Taip	
2.1.8. Įrengti atskirai surinktų antrinių žaliavų rūšiavimo liniją	PMSA, PKŪ	2015-2016 m.	Ne	Nes nebuvo galimybės gauti finansavimą priemonės įgyvendinimui
2.2. uždavinys. Plėsti kitų perdirbimui (įskaitant kompostavimą) tinkamų atliekų atskiro rūšiuojamojo surinkimo ir perdribimo apimtis				

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
2.2.1. Organizuoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ir priėmimą didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštelėse, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.2.2. Aprūpinti individualius namus konteineriais žaliosioms atliekoms rūšiuoti/surinkti (2000 vnt. fiziniams ir juridiniams asmenims bei 120 vnt. bendro naudojimo teritorijoms)	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, gamintojai ir importuotojai	2015 m.	Taip	Įsigyta ir išdalinta 1000 vnt., tačiau priemonė yra tęstinė, perkelta ir į 2021-2027 m. planą.
2.2.3. Organizuoti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamųjų gaminių priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.2.4. Organizuoti rūšiuojamąjį žaliųjų atliekų surinkimą iš gyventojų	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2015-2020 m.	Taip	
2.2.5. Organizuoti rūšiuojamąjį žaliųjų atliekų surinkimą iš gėlių parduotuvių, kapinėse ir kolektyviniuose soduose	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2015-2020 m.	Taip	
2.2.6. Įgyvendinti komunalinių nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų aerobinio apdorojimo (kompostavimo) projektą, remiantis atliktos <i>Biologiškai skaidžių atliekų</i>	PMSA, PKŪ, PV	2015-2020 m.	Ne	Atsisakyta projekto įgyvendinimo dėl per didelį projekto įgyvendinimo kaštų

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
<i>(BSA) tvarkymo sistemos vystymo Palangos miesto savivaldybėje studijos rezultatais***</i>				
2.2.7. Pasirengti atskiro maisto (virtuvės) atliekų surinkimui ir sutvarkymui nuo 2018 m. – įgyvendinti maisto atliekų atskiro surinkimo pilotinį projektą (dalyvauti regioniniame projekte)	KRATC, PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2015 – 2016 m.	Ne	Regioninis pilotinis projektas nebuvo vykdomas
2.2.8. Įdiegti atskirą maisto (virtuvės) atliekų surinkimą ir sutvarkymą	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2018-2020 m.	Ne	Priemonė pavėlinta šalies mastu, bus įgyvendinta 2024 m.
2.2.9. Organizuoti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų, tekstilės atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, KRATC	2014–2020 m.	Taip	
2.2.10. Vykdyti atskirą didelių gabaritų atliekų ir kitų perdirbimui tinkamų atliekų bei tekstilės atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, KRATC	2014-2020 m.	Taip	
2.3. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas				
2.3.1. Pasirengti ir nustatyti dvinarę įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgiant į Vyriausybės nutarimu patvirtintą metodiką	PMSA, Palangos miesto savivaldybės taryba	2015 m.	Taip	
2.3.2. Įdiegti ir taikyti įrangą (įskaitant ir programinę) konteinerių ištuštinimo identifikavimui ir atliekų turėtojų apmokestinimui	PKŪ ar kitas KA vežėjas	2015-2020 m.	Ne	Priemonė perkelta į 2021-2027 m. planą. Konteinerių

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
				identifikavimo sistemą planuojama įgyvendinti 2024-2027 m.
2.3.3. Įgyvendinti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo monitoringo ir kontrolės sistemą	PKŪ ar kitas KA vežėjas	2014-2020 m.	Taip	
2.3.4. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (akcentuoti kaip visumą), esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, KRATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Taip	
2.4. uždavinys. Rūšiuoti mišrias komunalines atliekas, atskiriant perdirbimui tinkamas antrines žaliavas				
2.4.1. Organizuoti po pirminio rūšiavimo likusių komunalinių atliekų rūšiavimą mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijoje	KRATC	2014-2020 m.	Taip	
2.4.2. Įrengti komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r.	KRATC	2015 m.	Taip	
2.4.3. Organizuoti po pirminio rūšiavimo likusių komunalinių atliekų rūšiavimą mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje	KRATC	2016-2020 m.	Taip	
2.4.4. Įrengti po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo liniją ***	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2015-2020 m.	Ne	

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
2.4.5. Organizuoti po pirminio rūšiavimo likusių komunalinių atliekų rūšiavimą Palangos miesto mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijoje (tuo atveju, jei bus įgyvendinta 2.4.4. priemonė)	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2015–2020 m.	Ne	
2.5. uždavinys. Naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius				
2.5.1. Organizuoti po mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) likusių, netinkamų perdirbti ir turinčių energetinę vertę komunalinių atliekų naudojimą energijai gauti	PMSA, KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą				
3.1. uždavinys. Užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų srautą patektų kuo mažiau pavojingųjų atliekų				
3.1.1. Organizuoti atskirą buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus) ir priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje	PMSA, KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.1.2. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones apie buityje susidarančių pavojingųjų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai, tvarkymo galimybes (ne rečiau kaip 2 kartus per metus pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje)	PMSA, KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą				

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Priemonės įgyvendinimas (Taip/Ne)	Pastaba
3.2.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas, KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2.2. Eksploatuoti Klaipėdos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną Dumpių k., Klaipėdos raj., kaupti lėšas jo uždarymui	KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2.3. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo	KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2.4. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę Joskaudų k., Kretingos raj.	KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2.5. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę Joskaudų k., Kretingos raj.	KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2.6. Eksploatuoti mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo liniją Dumpių km., Klaipėdos raj.	KRATC	2014–2020 m.	Taip	
3.2.7. Eksploatuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių km., Klaipėdos raj.	KRATC arba privatus operatorius	2015–2020 m.	Taip	
3.3. uždavinys. Stiprinti darbuotojų administracinius gebėjimus				
3.3.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2014–2020 m.	Taip	
3.3.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslumą)	PMSA, PKŪ ar kitas KA vežėjas	2014–2020 m.	Taip	